

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Demonstrationes
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

§. Quartus. Reddit Responsum directum & rationes, cur Ratio Mixti non
obstet Capiti Indemnitatibus §. penult.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63192)

§. QUARTUS.

Reddit Responsum directum & rationes, cur Ratio Mixti non obstet Capiti Indemnitatibus §. penult.

NEgo, & pernego Brocardica, quæ de Mixto Adversarii contra Cap. *Indemnitatibus §. penultimum* obtrudunt, in hac materiâ vel per ullam Veri speciem locum habere. Patet id non tantum ex unanimi omnium Authorum, Sacræ Rotæ in causâ Münsterbilfensi, duarum principum totius Germaniæ Universitatum Coloniensis & Trevirensis, totius Belgii, & ipsius Sacræ Congregationis consensu, (quem à Num. 103. per tres Paragraphos hætenus proposuimus) sed idem etiam ex plurimis intrinsecis Rationibus [quas articulatim hîc deducam] fit manifestissimum.

Nu. 149.
Rationem
Mixti non
obstare Ca-
piti In-
demnita-
tibus pa-
tet ex una-
nimi Au-
thorum,
Rota, dua-
rum Uni-
versitatû
& S. Con-
gregationis
Sententia.

§. 4ti ARTICULUS PRIMUS.

Exponit Rationem intrinsecam primam, cur Mixta Canonissarum Collegia spectent ad Caput Indemnitatibus.

Ratio prima est; quia pleraque omnia Canonissarum Collegia, maximè primaria (quorum sanè in condendis Legibus potior ratio habenda) tempore Bonifacii VIII. sub finem Seculi tertii decimi Mixta erant, adeoque pleræque omnes Electiones Abbatissarum in Collegiis Canonissarum fiebant à Feminis & Maribus; rarò autem, vel fortè nullæ fiebant à solis Feminis; & hinc Capitis *Indemnitatibus §. penultimus* potiùs Electiones Collegiorum mixtorum, quàm simplicium respexit. Nam ad ea potiùs debet aptari Jus, quæ & frequenter, & facile, quàm qua perrarè eveniunt. L. Nam ad ea §. ff. de Legib. Et Jura constitui oportet, ut dixit Theophrastus, in his quæ ut plurimum accidunt. L. Jura 3. ff. eod. tit.

Nu. 150.
Pleraque
omnia Ca-
nonissarum
Collegia
sunt mixta
Jura at-
tendunt ad
ea, quæ ut-
plurimum
eveniunt.

Pleraque autem omnia Canonissarum Collegia, seu Monasteria tempore Bonifacii fuisse mixta, extra dubium est: Ut plurimum, ait Lambertinus de Jure Patron. part. 1. L. 2. q. 7. att. 6. n. 3. *istæ Canonica Seculares habitant permixtim.* Licèt istæ sint Canonica (verba Pirthl Corradi L. 1. c. 5. num. 140. fideliter admittior) non tamen sunt probata &c. **NAMQUE PLURIMUM HABITANT PERMIXTIM** & n. 143. pluribus locis ejusdem Alemannia, ubi sunt Canonici & Canonissa Seculares facientes unum Capitulum.

Pleraque
Collegia
Canonissa-
rum mixta
esse testan-
tur Lam-
bertinus &
Col-
Corradus.

Pluribus superioris inferiorisque Germaniæ locis talia Collegia sunt fundata, &

- Et Zypæus.* Collega etiam utriusque sexûs Præbendas possident, Zypæus L. 3. Consult. Canonic. de Regular. Consult. 17. n. 1. imò plerique Authorum, dum de Collegiis Canonissarum actitant, ità de illis generaliter scribunt, ac si omnia essent mixta, & sola mixta spectarent ad C. *Indemnitatibus* §. penult. Qui modus scribendi à vero abluderet, nisi saltem pleraque & digniora Canonissarum Collegia essent mixta, & ità à potiore, & digniore desumeretur denominatio juxta L. *Quidquid* 27. §. 2. ff. de acquir. rer. domin. L. *Queritur* 10. ff. de statu homin. L. 1. in pr. ubi G & DD. ff. de Verb. obligat. Ipsos audiamus Authores; nam
- Gratiùs ex ipso fonte bibuntur aquæ. (a)
- Inter hos sunt Cardinalis Jacobus de Vitriaco.* In partibus Hannonia & Brabantia, & in quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis (scribebat anno 1220. ferè 80. annis ante Caput *Indemnitatibus* Cardinalis Jacobus de Vitriaco in Histor. Occident. c. 13.) sunt Mulieres, quas *Canonicas Seculares* seu *Domicellas* appellant &c. & sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter *Canonici Seculares*. An non ex verbis his arguas in omnibus Canonissarum Ecclesiis pariter *Canonicos* esse?
- Hallier.* Quod itaque (inquit Hallier n. 28.) *Canonica ista, quæ Seculares vocantur, Viris admixta &c. minimè laudo.* An non dictum hoc putes de omnibus Canonissis Secularibus?
- Vanespen.* Habebant *Presbyteros* (Vanespenum J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2. n. 20. audis) qui *Canonicabus Sacra ministrabant, eaque exequerentur, quæ Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit.* Hi primitus etiam ex communibus *Monasteriis bonis* alebantur. At dum *Canonice ad vitam singularem transiére, etiam ipsi Presbyteri sensim in Canonicos Seculares transiérunt.* Hi *Canonici, ait Miræus in Notis ad Regulam Canonissarum, in Sanctimonialium canonicè viventium Templis Missarum Solemnia celebrabant.* An non omnia Canonissarum Tempa suos Ministros habuerunt? habuerunt utique omnia; & hinc omnia NB. quæ ab origine prima fuerunt Collegia Canonissarum mixta sunt *Simplicia*, primitus claustra Nonnarum fuerunt. Illas (loquitur Vivianus in Rational. Jur. Pontif. L. 1. tit. 6. pag. 118. & 119. de Canonissis) *approbare non conveniebat, cum Monasteria non debeant esse duplicia.* Ex causali illâ: CUM, an non concludas omnia Canonissarum Collegia fuisse *duplicia, seu mixta*; cum nulla Canonissarum Collegia sint approbata? reminiscere hîc Principiorum Dialecticorum.
- Alphonsus Soto.* Quid de *Monasterio* (querit Alphonsus Soto de Reg. Cancell. 2. num. 6.) ubi sunt *Femina & Viri permisti*; de quo in Cap. *Indemnitatibus* §. *Supradicta per Doctores de Elect. in 6.* & licet de jure non deberent esse talia *Monasteria.* En Author hic non tantum Collegia Canonissarum mixta ad C. *Indemnitatibus* refert; sed ea unice referre eò, & omnia Canonissarum Collegia pro mixtis videtur habere.
- Tholosanus* De Canonissis utriusque sexûs *Secularibus* (scribit Tholosan. in Syntagm. special. totius Juris Eccles. L. 2. tit. 9. c. 5. n. 6. in Notis lit. K. in C. *Indemnitatibus* de

(a) Ovid.

de Elect. in 6. subintellige *agitur*. Dubites, an hic aliqui Authores alias Canonissas
 Seculares, quam Mixtas agnoverint, alias ad Caput *Indemnitat.* retulerint. Quid-
 quid tamen id est, ex his saltem fit, pleraque, si non absolute omnia, Cano-
 carum Collegia mixta esse, id quod etiam inductione de Collegiis, quæ tempore
 Bonifaciano extitère, clarissime evincitur; nam si de Collegiis totius Belgii Au-
 striaci quæris, omnia nullo excepto sunt *mixta*. Sunt autem hæc quinque: *Anden-* N. 152.
nense, Malbodiense, Monasteriense, Montense, & Nivellense, vide N. 125. Mixtum *Mixta*
 est *Andennense*. Audi Myræum de Canonic. cap. 19. circa annum Christi, ait, *Collegia*
 673. &c. S. Begga, Soror S. Gertrudis Nivellensis &c. Monasterium seu Colle- Belgica,
 gium *Andennense* haud procul à Mosa fluvio fundavit. Est autem *Andana*, seu N. 153.
Andenna Pagus insignis, in Comitatu & Diocesi Namurcensi &c. in quâ septem Mixtum
Basilica, seu Sacella per S. Beggam excitata, hodièque visuntur: in primariâ autem est Anden-
Basilica residet & insigne Nobilium Virginum Canoniarum (quæ triginta sunt nense.
 numero) Collegium, quibus Canonici decem subserviunt in Divinis Officiis.

Mixtum est *Malbodiense*: disce id à Myræo l. c. c. 49. ibi: & *Malbodiense* Nu. 154.
 Collegium *Canonicorum & Canonissarum in Hannoniâ.* *Malbodi-*
 ense.

Mixtum est *Monasteriense*: docet id idem Myræus l. c. cap. 17. ibi: S. Fre- Nu. 155.
 gandi Collegium *Monasteriense Canonicorum & Canonissarum.* *Monaste-*
 riense.

Mixtum est *Montense*: testor Guicciardinum, qui in *Descriptione Belgii pag.*
 455. de Canonicabus hujus Collegii loquens subjungit: *addidit Diva Gualtrudis*
 & *Canonicos aliquot.* Testor Myræum, qui loc. cit. cap. 26. ait: S. *Waltrudis*
 Collegium *Montense Canonicorum & Canonissarum.* N. 156.
 Montense.

Mixtum est *Nivellense*, patet ex propria confessione Partis adversæ in *Restrictu* N. 157.
Facti & Jur. in tertiâ Propos. num. 37. & nostro Num. 49. 51. & 129. Item ex *Nivellense.*
 Philippo Bonanni in *Catalog. Ordin. Relig. part. 2. n. 33. Wamesio consult. 20.*
 in princ. & per totum. Zypæo L. 3. *Jur. Pontif. Nov. num. 6. & Libr. 3. con-*
 sult. *Canon. de Regular. consult. 7. n. 1. Vanespen in 7. E. V. part. 1. tit. 33. c. 2.*
 Guicciardino in *Description. Belgii à pag. 252.*

Ergo omnia omninò in toto Belgio Canonissarum Secularium Collegia sunt
 mixta. Et (cum Belgica hæc Collegia passim Authores Capiti *Indemnitatibus*
 subjiciant, ut videre est Num, 49. 50. 51. 53. 78. 79. 80. 109. 112. eadèmq
 immemorialis totius Belgii Praxis constanter Capiti *Indemnitatibus* vindicet) &
 inquam, erit aliquis tam impudens, qui ea titulo *Mixti* in posterum Capiti *Indem-*
nitatibus surripere audeat? sed è Belgio ad Germanica Canonissarum Collegia
 transeamus.

Mixtum est *Andlovviense*. Appello Bruschium in Chronologiâ Monasterio- N. 158.
 rum V. Andlow. Ibi: *Andlov &c. S. Fabiano & S. Felicitati sacrum Cano-* *Andlovvi-*
nissarum celebri loco natarum opulentum Collegium &c. ac pro 12. Canonissis toti- *ense.*
dèmq Canonici liberalissime dotatum est anno Christi 880. vel ut alii 888. à S.
Richarde Scotorum Regis filiâ. Mix-

- Nu. 159. *Mixtum est Borghorstanum.* Mixtum est *Borghorstanum*; nôrunt enim *Monasterienses*, in quorum id *Dice-*
cesi sedet, ex pluribus *Domicellabus & tribus* *Canonicis* esse compositum.
- Nu. 160. *Capitolinum.* Mixtum est *Capitolinum* *Coloniæ*, sive *S. Mariæ* in *Capitolio*. Testibus *Ad-*
versariis in *Restrict. Facti & Juris* in *3tiâ Propos. n. 37*. Ibi: *de Coloniensi testatur*
dictus P. Philippus Bonanni in *Catalog. Ordin. Relig. part. 2. n. 33*. *Rota* in *Co-*
loniens. Canon. catûs 21. *Januar. 1729. coram R. P. D. Calcignano*.
- Nu. 161. *Diekirchianum & Eltinsen.* Mixtum est *Diekirchianum*, cùm pluribus *Canonicabus & tribus* constet *Ca-*
nonicis.
- Nu. 162. *Essendiense.* Mixtum est *Essendiense*: præter experientiam testatur id *Wex* in *Ariadne Ca-*
rol. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 3. Ibi: *Abbatissa* ejus loci liberè eligitur à
Canonissis simul & Canonicis. Et num. 50. *Dedicata* erat ea *Ecclesia* in favorem
quingenta Illustrium & Generosarum Personarum ex augustâ *Ducum & Comi-*
tum stirpe natarum, & *viginti Canonicorum*. *Lopez. de quindenn. q. 125*. dum
tractat quæstionem, an in *Collegiis mixtis* *Canonissarum* debeantur *quindennia*?
subdit: Eadem Collegia reperiri in *Germaniâ &c. Brabantia, Belgio, Hannonia,*
Lotharingia, Esse, Ratisbona & alibi.
- Nu. 163. *Freckenhorstense.* Mixtum est *Freckenhorstense*, ut non tantùm concedunt *Adversarii*, mixturâ
 illius tanquam *Achilleo*, ut ipsi somniant, telo utentes; sed id ipsum unâ cum
 experientiâ docet *Bolandus* celeberrimus ille *Hagiographus* in vitâ *S. Thiatildæ*,
 primæ *Freckenhorstensis* *Abbatissæ*, in *Adden. ad 31. Januar. pag. 1156. n. 15*.
 ibi: *Sunt autem Canonica præter Abbatissam XIV. septeni Canonici unâ cum*
Decano.
- Nu. 164. *Herisense, Monasterio Belisense, Nieder-Münstrense, Novestense, Ober-Münstrense, Susterense.* Mixtum est *Herisense*, ex *Abbatissâ*, *Præpositâ*, *Decanâ*, *Cantrice*, *Custode*
 plurimisque *Domicellabus & duobus* *Canonicis* constans teste experientiâ.
- Belisense, Nieder-Münstrense.* Mixtum est *Monasterio-Belisense* (*Münsterbilsen*) paret ex *Num. 64*.
- Münstrense, Novestense, Ober-Münstrense, Susterense.* Mixtum est *Nieder-Münstrense* seu *Monasterium inferius* apud *Ratisbonenses*.
Lopez supra cit. num. 162.
- Novestense, Ober-Münstrense, Susterense.* Mixtum est *Novestense* teste experientiâ.
- Susterense.* Mixtum est *Ober-Münstrense*, *Monasterium superius* apud *Ratisbonenses*. *Lo-*
pez loc. cit.
- Mixtum est *Susterense*. Audi *Myræum* in *Diplom. Belgic. Libr. cap. 48*. ibi:
SWESTRIS, vulgò Susteren, Oppidum Ducatus Juliacensis & Diœcesis Leodi-
ensis, in quo est Canonicorum, itémque Nobilium Virginum Canonicarum Colle-
gium, à S. Willebrordo Archi-Episcopo Ultrajectino fundatum, ut in Codice pia-
rum Donation. docui.
- Nu. 165. *Secanicum.* Mixtum est *Secanicum* vel *Seccingense, vulgò Seckingen* / *Bruschius* in *Chro-*
nologiâ Monasterior. pag. 530. V. Secanis. Ibi: *Seccingense Cœnobium inchoa-*
rum &c. octo Canonissis & quatuor Canonicis fundatum. Mix-

Mixtum est *Thorense*. Crede Myræo loc. cit. cap. 64. Ibi: *Thorense Collegium Canonissarum & Canoniorum*. Et infra: *Est illud hodie Nobilissimarum Virginum Canonissarum Illustre ac potens Collegium &c.* Quibus quidem Virginibus in sacris Muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares. Et in Diplomate Belgic. lib. 1. c. 24. in tit. *Hilsundis Comitissa Strigensis, Ansfridi Comitis Hujensis, post Episcopi Ultrajectini Uxor, fundat ac dotat anno 992. Cœnobium Thorense, quod est Illustre Nobilium Virginum Canonissarum Collegium ad Mosam fluvium, in Diœcesi Leodiensi.* Et in Notation. *Fratres & Sorores de Thorne Canonicos & Canonissas Thorenses intellige; est enim eo in loco duplex Collegium ab Hilsunde fundatum.* Et Guicciardinus in *Descriptione Belgii pag. 507. Antistita &c. non in Ecclesiasticis tantum, sed & in Civilibus causis jurisdictionem exercet &c. ita quidem ut splendide prorsus & magnifice vivat, Sacellanos atque Canonicos, item alios minorum Gentium Administratos ad cultum divinum alat.*

Nu. 166.
Mixtum
est Thoren-
se.

Mixtum est *Vredense*, teste experientiâ, in quo impræsentiarum Scholasticum agit celebris ab editis Libris Nunningius.

Mixtum est *Ursulanum*, seu *S. Ursula apud Colonienses*. Myræus lib. de Canon. cap. 1. ibi: *Templum hoc &c. Hermannus XXIII. Coloniensis Episcopus complevit &c. Idem pro sex Nobilibus Virginibus Canonissis (quæ ad minimum Comitissa esse debent) dotem constituit, & quinque fundavit Canonicos.*

Nu. 167.
Mixta
sunt Vre-
dense.
Ursulanum
& Willis-
chianum,
seu Villeca-
num.

Mixtum est *Willichianum* seu *Vilecanum* prope Bonnam, teste experientiâ, ut taceam de aliis Canoniorum Collegiis, de quibus Mixturæ licet probabiles conjecturas, omnimodam tamen certitudinem non habeo.

Unde patet, quod pleraque omnia Canonissarum Collegia (quæ tempore Bonifacii floruerunt) mixta fuerint. Certè Adversarii ex tot Canonissarum Collegiis pro simplicibus tantum quinque adducere audent in *Restrict. facti & juris in 3. propos. n. 42. & 43.* scilicet *Augustanum, Buchavicum, Coxiense, Lindavicum, Tigurinum.* Et tamen nullum horum simplex esse debite probant. Nam simplicitatem Bucovici seu Buchavici nullatenus probant illa verba: *Abarilidi subrogata est communibus omnium Canonissarum suffragiis Domina Hildegardis;* nam evidens est, quod verba illa non excludant vota Canoniorum, cum salvâ illorum veritate etiam Canonici sua dare potuerint, vel fortè aliqui Canonici vel omnes dissenserint. Nec ideo simplicia præcisè sunt Augustanum, Coxiense, Lindavicum, Tigurinum; quod vocentur simpliciter Collegia Canonissarum, quia Num. 202. & 209. patebit, omnia omnino mixta passim simpliciter Collegia Canonissarum, nimirum à potiori & digniore parte denominari.

Nu. 168.
Adversarii
tantum
allegant
quinque
simplicia
Collegia,
simplicitatem
tamen
non pro-
bant.

Sed finge tantisper, quia illa Collegia reapse temporibus Bonifacii simplicia fuisse; an vero tamen simile est, Jura, quæ de Canonissis agunt, de pauculis illis agere, reliquis tanto numero Collegiis insuper habitis & extra Pontificis curam positis; contra expressa Jura Num. 150. allegata?

Dixi

- Nu. 169. *Simplicia Canonissarum Collegia circa tempora Lutheri, diu post Bonifacium, plurimam partem ex Nonnarum claustris facta sunt.* Dixi autem pleraque omnia Canonissarum Secularium Collegia, quæ NB. tempore Bonifaciano floruerunt, in Mixtis habenda; nam simplicia, quæ nunc alicubi offendas, plurimam partem diu post Bonifacium VIII. ancillante vel hæresi, vel liberioris vitæ cupiditate; sub tempora infelicis Lutheri, tristi Metamorphosi, ex veris Monacharum claustris, excusso votorum jugo & effractis clausuræ repagulis in Canonissarum Secularium transiisse Capitula, si singulorum Annales eolveris, facillè inuenies. Nec mirum, quòd hæc, quos alere non possunt, careant Canonicis; cum ipsa ut plurimum sint *de paupere regno*. Quantæ non Monachæ, veræque Nonnæ in solâ Diocæsi Osnabrugensi post fatalia Lutheri tempora in Canonissarum Secularium nomen & liberio rem vitam involârunt? in *Synodis Osnabrugensibus Synod. 15.* sic legitur: COLLEGIATÆ ECCLESIÆ VIRGINUM SECULARIUM: *Abbatissa & Collegium S. Mariæ in Quernheim, olim Ordinis S. Augustini Canonissarum Regularium. Abbatissa B. M. Virginis in Borstel, olim Ordinis Cisterciensis. Abbatissa B. M. Virginis in Leden, olim Ordinis Cisterciensis. Abbatissa B. M. V. in Scholde, vel Schalten, olim Ordinis Cisterciensis.*
- Nu. 170. *In patria Osnabrugensi in Canonissas transformata sunt professa Moniales. Quernheimenses, Borstelenenses, Scholdenses, Ledenses.* Quantæ non Monachæ veræque Nonnæ per diu post Seculum 13tium in solâ Marchiâ, Patriæ Monasteriensi contiguâ & conterminâ, Canonissarum Secularium se Choro non tantum cum Religiosæ vitæ, sed etiam cum Religionis Catholicæ detrimento intulerunt!
- Horda prope Tremoniam S. Claræ Monasterium à Conrado Marcano Comite ejusque Coniuge anno 1340. diu post tempora Bonifacii constructum erat. Teschenmacher pag. 222. Simplex nunc Hordæ Canonissarum Collegium est sine Virorum, non tamen sine Hæresis commixtione; nam istic A Catholicæ cum Catholicis unum corpus constituunt,*
- Ut turpiter atrum*
- Nu. 171. *In patria Marcana & Ravensbergi ex Nonnis in Canonissas, etiâ hæreticas abierunt. Hordenses, Frundenbergenses, Kentorphienses, Gervetsbergenses.* *Definat in piscem, Mulier formosa supernè. (a)* Quid mirum, Hordense Canonissarum Collegium non fuisse mixtum tempore Bonifacii, cum tum necdum ortum fuerit!
- Frundenbergia ab Origine primâ Ordinis Cisterciensis, Nobiles aluit Vestales. Ægidius Gelenius in Staurologia, & qui eum sequitur Teschenmacher pag. 222. impræsentiarum Hæresis Frundenbergiæ Canonissas Heterodoxas sociavit Orthodoxis, ut jungit*
- Humano capiti cervicem pictor equinam. (b)*
- In simplici hoc Collegio Bonifaciana tempora nec Canonicos, nec videre Canonissas.
- Kentorphii Eberhardus Comes Marcanus anno 1290. proximè scilicet ante Pontificatum Bonifacii non Canonissas, sed Cistercienses fundavit Moniales. Teschenmacher pag. 223. Everhardi Posteritas Luthero prius, post Calvino addictior,*

(a) *Horat. de Arte Poëtic. v. 3.* (b) *Idem ibid. v. 1.*

dictior, Moniales Kentorphianas, pariter Moniales Gevelsbergenfes & Herdikenfes & Schilschedenfes in Canoniffas etiam hæreticas minùs Canonicè reformavit.

Damnosa quid non imminuit dies!

Ætas parentum pejor avis, tulit

Nos nequiores, mox daturos

Progeniem vitiosorem. (a)

Sed Bonifacius VIII. ut non Canonicos *Horde, Frundenbergia, Kentorphit, Gevelsberga, Herdika, & Schilscheda*, ita nec Canoniffas ad calcem Seculi decimi tertii invenit.

Quantæ in patriâ Monasterienfi & alibi post Bonifacium Moniales, seu Nonnæ in Canoniffas degenerârunt; nam quæ nunc Canoniffarum Collegia nuncupantur, strictè dicta Monachorum Monasteria fuerunt: *Asbeckense, Buchholdiense, Album & Nigrum, Capellense, Flasheimense, Gesekeense, Langenborstanum, Meutelense, Nortelense, Nunnenholtanum, Wittenmarsense &c.* Nec mirum, hæc Collegia simplicia esse. Scilicet non tam proclive & facile illis erat, pro Canonicis novas acquirere fundationes, quàm vetus vitæ Religiosæ jugum excutere. Relicta in his Monasteriis professæ paupertatis vestigia inde Canonicos absterrebant.

Sed quid de Illustrissimis Canoniffarum Collegiis *Gandersheimensi, Hervordensi & Quedlinburgensi* dicam; quæ licet Principatûs insigniis sint decorata, turpiter pro dolor à Sacris Romanis ex integro defecerunt. Ea nunc simplicia esse nullus dubito, cum quod nec in Collegiatis Ecclesiis Canonicos ferat Sectariorum mos, tum etiam, quod in Collegiis his, etsi olim (dum avita vigeret Religio) florentissimis, res ita sint accisæ, ut ultra Pseudo-Canoniffas alendis Canonicis nequam sufficiant. Quod de Hervordienfi patentius liquet; cui certè ab amplexu Hæresis multum splendoris & opulentis defluxit. Nempe

Dii multa neglecti dederunt

Hesperia mala luctuosa. (b)

Sed ut hæc sint, quanquam ex dictis videas, pluscula esse Canoniffarum & Pseudo-Canoniffarum simplicia hæc tempestate Collegia; inconcussam tamen firmumque stat, plerâque omnia tempore Bonifaciano sub exitum Seculi decimi tertii mixta fuisse. Ut meritò anno 1220. ante tempora Bonifaciana generatim, & indistinctè de omnibus dixerit Cardinalis Jacobus de Vitriaco in Historiâ Occident. cap. 13. *In partibus Hannoniæ, & Brabantis, & in quibusdam Teutonicorum & Alemannorum Provinciis sunt* (ut ipse Legatione Apostolicâ per has terras functus coram inspexerat) *Mulieres, quas Canonicas Seculares, seu Domicellas appellant &c. &c. sunt autem in iisdem Ecclesiis pariter Canonici Seculares*

(a) *Horat. E. 3. Ode 6. in fine.* (b) *Idem ibid. v. 2.*

Herdikenses, Schilschedenses.

Nu. 172.
In Patriâ
Monasterienfi & in
vicinia ex
Monialibus
Religiosis,
in Canoniffas
Seculares, post
tempora
Bonifacii,
defluxerunt
Asbeckenses &c.
Nu. 173.
Circa Aca-
tholica Ca-
noniffarum
Capitula
Ganders-
heimense,
Hervor-
dienne, &
Quedlin-
burgense,
modo sine
simplicia.

culares &c. &c. qui sanè loquendi modus in Doctissimo Cardinale haud valuisset, nisi in plerisque saltem Canonicarum Ecclesiis Canonici concurrissent. *vid. n. 3.* Si autem in plerisque Ecclesiis Canonicabus sociati fuerint Canonici, quis credat Prudentissimum Papam Bonifacium simplicium pauculorum Collegiorum curam gessisse, neglexisse mixta, in quibus potiora erant, & longè majora, ob ipsam mixturam, timenda pericula.

Nu. 174.
Mixta Canonissarum Collegia numero, & dignitate simplicibus præstant.

Adde, quod mixta Collegia non numero solùm, sed dignitate, sed splendore, sed opulentia inter paucula, si quæ extiterint tum Collegia simplicia, jam tempore Bonifacii tantùm præstiterint.

Quantum lenta solent inter viburna cupressi. (a)

Nu. 175.
Mixti Collegii Andlovvionensis Abbatisa Andlovvionensis est Princeps Imperii, Tamen non fert onera Imperii.

Mixtum est Collegium Andlowiense. Sed quam magnificentum! quam Augustum! audi de hoc Bruschi in *Chronologia Monasterior. V. Andlovv.* ibi: *S. Fabiano & S. Felicitati Sacrum Canonissarum celebri loco natarum opulentum Collegium, ad Montana Vogasi situm fundatum, ac pro 12. Canonicis liberalissimè Dotatum est Anno 880. aut ut alii volunt 888. à S. Richarde Scotorum Regis Filiâ, Caroli Crassi Romanorum Imperatoris Coniuge.* Plura quæris hujus Celeberrimi Parthenonis insignia Privilegia? inter Principes Imperii Feminas haud ultima sedet, Abbatisa Andlowiensis. Audi Georgium à Merzenfeld in *Jure Public. dissertat. 5. sect. 4. §. 7. num. 13.* ibi: *Principes Abbatisa sunt. Prima Abbatisa Essensis &c. &c. Quarta Abbatisa Andlovvionensis. Abbatisa hac sita est in Inferiore Alsatiâ.* Audi etiam Jacobum Imhoffium in *Notitia Sacr. Rom. German. Imperii libr. 3. cap. 22. n. 9.* ibi: *id cæterum singulare habet Abbatisa Andlovvionensis, quod nullam ad ferenda Imperii onera Symbolam confert &c. solet nihilominus ad Comitata vocari, & per Legatum comparere, ut ex Imperii recessibus liquet.* In Nobilitatem Andlovvionensium Abbatisarum inquiris? Richardæ Imperatricis Neptem Hudrudem scias huic Augusto Collegio tertiam; quartam autem Abbatisam ejusdem Imperatricis aliam Neptem Dominam Charitatem præfuisse. Præfuit Collegio Andlovvionensi sexta, Mechtildis Imperatoris Conradi secundi, Germana Soror. Ut refert Bruschius loc. cit. qui Florentissimæ huic Abbatiæ nomen COENOBII & Collegii pro tempore Bonifaciano indit. ibi: *Decima Domina Hedvivia præfuit Anno Domini 1227. &c. hic iterum hiatus est, & aliqua hujus NB. SIVE COENOBII SIVE COLLEGIII Gubernatrices desiderantur. Undecima Domina Mechtildis Abbatisa, præfuit Anno Domini 1309.* Adverte, quod hic Bruschius Parthenonem Andlowiensem ab Anno 1227. ad Annum 1309. promiscuè vocet Cænobium & Collegium: aliqua hujus sive Cænobii, sive Collegii Gubernatrices: & cogita; quam ineptiant Advocati Romani Welsterh. dum jam in duodecimum annum Litem de de puro puro MONASTERII nomine movent, quasi verò Collegium Freckenhorstense

Abbatisa Andlovvionensis Nobilissima.

Temporibus Bonifacii promiscuè Cænobium, & Collegium Andlovvia.

(a) *Virg. Eclog. 1.*

horstense sit exlex, quod Monasterii ei nomen non competat: an non

Hac est de lanâ quæstio capra tua?

Mixtum est Collegium Essendientse. Sed quod ei ex simplicibus totius Marchiæ, totius Diœcesis Monasteriensis, totius Diœcesis Osnabrugensis, totius Archi-Diœcesis Colonienfis, Trevirensis, & Moguntinæ vel comparare audebis. Cedant simplicia Essendienti.

Nu. 176.
Mixti Col-
legii Essen-
dientis
Lau.

Lenta salix quantum pallenti cedit oliva:

Puniceis humilis quantum salianca Rosetis. (2)

Inter Principes S. Romani Imperii Feminas, locum Principem tenet Abbatissa Essendientis, seu Essensis. Crede Mertzenfeldio L. c. ibi: *Principes Abbatissa sunt: prima Abbatissa Essensis &c.* Laudes Collegii Essendientis ab oculato teste Jacobo Wex audire juvet: *Valde viget, inquit ille in Ariadn. Carolin. part. 4. decad. 1. casu 11. n. 50. à me, non ita pridem, oculis inspectum NOBILISSIMUM, & ANTIQUISSIMUM COLLEGIUM Canonissarum Essendientense, vicinum Diœcesi Monasteriensis. & infra Abbatissa Essendientis, est verè S. R. I. Princeps, & gaudet loco in Comitibus Imperialibus, & in Circulo Westphalia quietè, & sinè ullâ contradictione. Jam Anno Christi 871. à B. Alfrido IV. Episcopo Hildesienfi, fundata, consecrata & dicata erat ea Ecclesia, in favorem quinquaginta Illustrium, & Generosarum Personarum, ex Augustâ Ducum & Comitum Stirpe natarum, & viginti Canonorum & ibidem num. 3. Abbatissa ejus loci liberè eligitur à Canonissis, simul & Canonicis &c. Electione peractâ petitur Confirmatio à Sede Apostolica, & Curia Romana. Locus est exemptus ab Ordinarii cujuscunque visitatione (etsi situ sit in Provincia Colonienfi) subiectus Sedi Apostolica. Et electa Abbatissa circa administrationem rerum temporalium non requirit consensum Ordinarii; sed autoritate propriâ, juxta sua Regalia in politicis, collectis, & criminalibus, suum Territorium (quod est nullius ut ajunt) gubernat. Abbatissa liberè confert Pastoratus. At in Canonicatibus, quoad Clerum, alternat cum Sede Apostolicâ. Quoad Canonissas ipsa sola confert, Concionatores quoque constituit, Confessarium eligit pro libitu, Religiosum aut Ecclesiasticum. Et cum Ordinarius in antedicto loco, tanquam nullius Diœcesis, non agnoscat; propterea is nec actum potestatis exercere, nec præensionem habere potest.*

Abbatia
Essensis pri-
ma est Im-
perii Prin-
cept.

Habet sub
se 50. Ca-
nonissas, &
& 20. Ca-
nonicos.

Ab utris-
que eligi-
tur.

Habet pro-
prium Ter-
ritorium,
& exercet
Regalia.

Habet Ju-
risdictio-
nem quasi
Episcopa-
lem.

Mixtum est Collegium Canonissarum Malbodiense, at quam lautum, & opulentum!

Malbodiense Collegium Canonorum, & Canonissarum in Hannoniâ, inquit Myraus L. de Canonic. cap. 29. in Rubrica; qui in contextu ita pergit: *S. Aldegundis in pago Haynoensi, ex Regali Francorum Prosapia originem traxit &c. postmodum ad Sambram Malbodium Monasterium construxit, & Turbam San-*

Nu. 177.
Mixti Col-
legii Mal-
bodiensis
Lau.

Harum

L 2

(2) Virgilius Eclogâ 5ta. v. 16. & 17.

clarum Virginum congregavit; quibus pradia sua, possessionesque tribuit, quas habebat in Pagis, Territoriis: Haynoensi, Laumensi, Sueffionensi, Landu-
Divitia, nensi, Ostrebanto, Brachbrante, Riboariensi, & aliis. Ecce unius Collegii
 fortunas, seu Facultates nec septem Territoria omnes complectuntur. In
 statum Reliquum Collegii Malbodiensis inquiris? invenies illum apud Guicciar-
 dinum in *Descript. Belgii* pag. 469. ubi de Malbodio agens, ita pergit: habet
 etiam illud Oppidum unum è **NOBILISSIMIS ILLIS CANONICARUM**
COLLEGIIS, qualia nempe Montense illud, & Nivellense, supra nobis descri-
Jurisdictio pta. Malbodiense hoc institutum fuit à Diva Aldegunde, qua & Celebre illud
Civilis, & Templum condidit, cui ab ipsa postea factum est Nomen. Est autem & penes istas Ca-
Crimina- nonicas Suprema in Oppidum, & Territorium ejus Jurisdictio: Sic ut, Civilem
lis, simul, & Criminalem Justitiam administrarent. Gaudent insuper eo privilegio, ut
Jus signan- signare possint quot annis definitam quandam, & certam Summam Mitarum
da Moneta, (ita nuncupant Minutissimum illud ex plumbo Moneta genus, Diva illius Effigiem
 praferens) quarum duodecim singulos valent denarios, sive ut vulgò loquimur,
 Grossos Flandria, & exponitur quidem plumbea ista Monetula per totam qua
 late patet Hannoniam, usque ad ipsam Bruxellam, sic ut nemini liceat eam de-
 fugere.

Nu. 178. Mixtum est Collegium Montense, quod ita simplicibus Collegiis, ut Montes
Mixti Col- Vallibus, praestat. Illud in haec verba describit Guicciardinus in *Descript. Belgii*
legii Mon- pag. 455. ubi agit de Montibus: *Misendum est in hac Urbe Nobilissimum illud*
senfis Lau- Collegium Canoniarum, quod tantopere celebratur per universum hunc Tractum,
 conditum primò, & institutum ab Illustri Muliere Diva Gualtrude, Ducissa
 (ut vocant) Lotharingia, qui Ducatus tum temporis continebat Hannoniam,
 Brabantiam, Cameracensium, Hasbaniam, Ardyennam, & usque ad ipsum
 Rhenum extendebatur &c. Dico istam Heroïniam &c. struxisse &c. pulcherrimi
 operis Templum, & in eo instituisse Celeberrimum illum Ordinem Canoniarum
 ad cultum Deo praestandum, & horarias illas Preces, quas Horas Canonicas
 vulgò appellant, decantandas; Ordinem verè Nobilissimum; ut in quem solum
 recipiantur Dynastarum, & Virorum Magnatum Filia, qua honesto satis pro-
 ventu ab ipso Collegio sustentantur; & singulas Mansiones, Templo ferè
Modus se- contiguas incolunt &c. licet autem eisdem cum lubet nubere &c. addidit Diva
orsim habi- Gualtrudis & Canonicos aliquot &c. cui Collegio praesse voluit Abbatissam: &
tandi, luculentam profecto ditionem, cum Civili pariter, atque Sacrà Jurisdictione, &
Sacra, & amplissimà potestate, ex Patrimonio suo attribuit, ita quidem, ut in Hannonià
profana ju- possideret hos ipsos Montes Frameriam, Chenium; in Brabantia verò Hermesium,
risdictio, Ganistas, Herentaliam, Breuniam, Allodiale, & alia quadam loca. Sta-
Possessiones. tuit insuper, ut in posterum ipsa Canonissae Antistitas suas eligerent &c. factum dein-
 de, ut lapsu temporis Abbatialis, ut sic dixerim, dignitas & Imperatoris Romani in

ea Jus hereditate obvenit Hannonia Comiti Balduino. Ex quo tempore Comes Successores in hunc usque diem sunt Antislites Seculares, Patroni, Custodes Judices, Protectores, ac Defensores dictæ Edis Divæ Gualtrudis, Personarum in eâ degentium, & bonorum Collegio relictorum: Quibus & sine ullo obstaculo hodie perfruuntur, & Antislita suas regendi vices mandant: Quæ ex legibus, inque æternam memoriam, tam insignis Foundationis, tantam habet auctoritatem, ac præminentiam, ut succedente novo in Hannonia Comite, ipsa eum (ut coram nuper spectavimus in Personâ Philippi Regis) magnâ solennitate suscipiat, ac in Comitatus, ac Dignitatis Abbatialis, aliorumque bonorum à Collegio dependentium, possessionem immittat: ipso contra jurejurando se obstringente, ad Privilegia omnia, Immunitates, Exemptiones, consuetudines, & possessiones Templi, & **COENOBII DIVÆ GUALTRUDIS** conservanda &c. &c. Adverte hic, quod Guicciardinus tantus Autor, Collegium Montense, Cœnobium vocet, non obtante, quod dixerit Canonicas Montenses Canonicis permixtas separatim habitare, & Singulas Mansiones Templo ferè contiguas, ut etiam Freckenhorsti habitatur incolere. Utriusque hic Autor, si audivisset Romanorum Advocatorum Westerh. ineptias, de solo Monasterii nomine (quod Freckenhorsteni Collegio detractum eunt) Bellum, Trojano diuturnius moventium!

Abbas Secularis Comes Hannonia præter Abbatissam.

Collegium illud Cœnobium vocatur, nisi illic separatim habitetur.

Mixtum est Collegium Nivelense. Attale, cui uni nec septem simplicia composueris. De hoc Collegio ita Guicciardinus in Descriptione Belgii pag 252. loquens de S. Gertrude, Filiâ Pipini & Nepte Carolomanni: Instiuit Celeberrimum illum Ordinem Canonicarum, quem hodièque tanta cum Majestate tamque laudatâ Oeconomia inibi est conspiciere. Constat autem hic Ordo definito duarum, & quadraginta liberè satis viventium numero. Ordo quidem egregius, optimèque, & in magnum Nobilitatis Subsidium institutus; nec enim ad Sodalitium hoc admittuntur **NISI MAGNATUM, & PRINCIPUM FILLIÆ**, quaque quadrupla minimum Nobilitatis Membra Paterni simul, & Materni Stemmatis numerent &c. Virgines quæ hic degunt, & Canonica aliàs appellantur, seu Domicellæ **SUAS QUÆQUÆ SEORSIM AB ALIIS HABENT AEDES**, easque circum, juxtave Divæ Gertrudis &c. Caput habent Antislitam, quæ vulgo audit Madame de Nivelles, Domina Nivelensis; Principis Auctoritate, & consensu ab ipsis è Collegio suo, in aetatem, electam, & approbatam Deinde à Pontifice Maximo. Est autem hæc ipsa Antislita & non Sacri tantummodo hujus Collegii Caput, verum etiam Domina Spiritualis simul, & Temporalis, ut vocant Nivelles, & Territorii ejus haud quaquam exigui. Instiutum præterea est in eadem eade Religiosissimum sanè Collegium Tringinta Canonicorum, qui & ipsi laurè & honestè habentur, & à Pontifice, Dominaque Nivellesi, alternis mensibus eliguntur.

Nu. 179. Mixti Collegii Nivelensis Laus,

42. Canonica & 30. Canonici.

Canonissa illic seorsim habitant.

Jurisdictio Ecclesiastica & temporalis est penes Abbatissam.

Nu. 180. *Mixti Collegii Secanici Laus;* Mixtum est Collegium *Seccingense*, seu *Secanicum*, vulgò *Seccingen/* in *Seccingensi Collegio* (inquit Myræus *L. de Canon. c. 7. in fine*) Solent esse octo *Canonissa*, quibus in *Sacris Octo Canonici* (Bruschius in *Chronologia Monast.* pag. 530. V. Secanis tantum *quatuor Canonicos* recenset) *subserviunt*. At quantis prerogativis hoc Collegium est insigne? *habere adhuc hodie solet Principem Imperii Abbatisam*. Wex in *Ariadn. Carolin. part. 4. decad. 1. cas. 3. §. 6. n. 52.* Quid de ejus vetustate dicam? fundatum Anno Domini 495. confirmatum est à Rege Galliarum Clodovæo. Brusch. *L. c.* Quid de Nobilissimis Secanici Collegii *Abbatissis*? quid de Serenissimis ejusdem *Valallis* commemorem? *Abbatissarum* ejus loci (ait Bruschius loc. cit.) *quarum DUCES AUSTRIÆ VASALLI, & ADVOCATI SUNT*, hac tantum reperiuntur nomina, cæteris vetustate abolitis. 1ma *Domina Bertha*, Imperatoris *Caroli Crassi* Soror. 2da *Richardis*, ejusdem Imperatoris *Conjux*. En quam Augustæ *Abbatissæ*! Vñ & Augustissimum hujus Collegii *Vasallum* videre? ab hac (Annam *Baronissam* de *Falckenstein*, hujus loci *Abbatissam* intellige) *Carolus V. Imperator Anno Domini 1520.* in *Feuda* accepit more *Veterum Austria Ducum, Arcem & Civitatem Lauffenburgensem* ad *Inferiores cataractas sitam*; & *Civitates Secanam, & Claronam Helvetiam* cum aliis aliquot locis. Brusch. *L. c. V. Anna.* Quanta *Domina!* quæ etiam mundi *Dominum*, ipsum *Imperatorem*, in *Vasallis & Clientibus* numerat!

Mixtum est Collegium *Thorense*: *Thorense Collegium Canonissarum & Canonicorum*, scribit Myræus *L. de Canonic. cap. 64. in Rubrica*: Et in contextu idem ait: *Quod ad Thorense Monasterium* (en Autor *Celeberrimus, Antiquarius Excellentissimus, Capitulum*, quod sciebat esse *Mixtum*, in quo sciebat, tam *Canonissas*, quam *Canonicos* seorsim sine umbrâ claustralis communitatis habitare, promiscuè *Collegium & Monasterium* appellat) *Anfridi* pariter fundatum opibus, *actinet*; est illud hodie *Nobilissimarum Virginum Canonissarum Illustre & Potens Collegium*, in *Vico Thoren*, qui sesqui milliari distat à *Maseica*, *Ditionis Leodiensis*, ad *Mosam fluvium*, *fixam habens Sedem*. Quibus quidem *Virginibus in Sacris muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares*. de eodem Collegio ita *Guicciardinus loc. cit. pag. 507.* *Thora* est *amœnissimus locus, & MAGNA EMINENTIQUE* pervetusti, & *instituti & conditus Abbatia memorandus*. *Nec admittuntur enim in NOBILISSIMUM ILLUD CANONICARUM COLLEGIUM, NISI COMITISSÆ, UT VOCANT, & BARONISSÆ*, vel ut *minimum Equitum, Nobili Stirpe prognatorum* *Filia*; sicut alibi scripsimus de *Canonicis istis Montensibus*. Licet verò & *istis*, ubi visum est, *nubere &c.* *Antistita* *Supremam* in *agros, & pagos aliquot circumjectos*, non in *Ecclesiasticis tantum*; sed & in *civilibus causis jurisdictionem* exercet *lautissimo censu illustrata*. *Agit in Clientela Romani Imperii, eâ autoritate, & pra-*

Abbatissa illius supremam exercet jurisdictionem,

praeminentiâ, ut gaudeat Moneta ex auro, argenti que signanda Facultate: ita quidem, ut NB. SPLENDE PRORSUS ATQUE MAGNIFICE VIVAT, Sacellanos, atque Canonicos, item alios minorum Gentium Administros ad cultum Divinum alat. Condidit Nobilem Abbatiam Anfridus Comes Hugienfis anno circiter 972.

Atque hæc omnia mixta Collegia, Principali, ut vides imò Regali (ut quæ Regalia obtinent) dignitate præfulgent. Quibus brevitatis causâ adde MIXTA COLLEGIA CANONISSARUM apud Ratisbonenses, quorum unum Monasterium Superius, aliud Monasterium Inferius audit; de quorum mixturâ Testis est Lopetz de quindenn. q. 25. de Principali autem Dignitate præter alios affatim testantur Merzenfeld in Jure Public. Dissertat. 5. sect. 4. §. 7. num. 8. & 9. Imhoffius in notitiâ Sacr. Roman. Imperii L. 3. c. 22. n. 16. adde etiam splendidissimum, & magnificentissimum Collegium Eltinenfe prope Embricam, Provinciæ Ultrajectinæ, principatûs pariter prærogativâ decoratum.

Præter hæc Principatûs honore insignia, mixtæque Collegia, alia magno numero dantur mixta, facultatibus, & vitæ splendore, multum excellentia; cæsi Principatûs titulis, & Jure Territorii, haud gaudeant.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium Andennense, in Comitatu & Diocesi Namurcensi: quo de ita Myræus L. de Canonic. cap. 19. Circa annum Christi 673. vel proximè sequentem S. Begga Soror S. Gertrudis Nivelensis post cadem Maritus sui Aufegisi, MONASTERIUM SEU COLLEGIUM (adverte quomodo hic Autor terminos Monasterii & Collegii confundat, etiam sciat Canonissas Andennenses, omnium aliarum Secularium more divisim habitare) Andennense haud procul à Mosâ fluvio fundavit &c. Est autem Andana, seu Andenna, pagus insignis &c. in quo septem Basilica, seu Sacella per S. Beggam excitata, hodièque visuntur. In primaria autem Basilica INSIGNE NOBILIIUM VIRGINUM CANONICARUM, QUÆ TRIGINTA SUNT NUMERO, COLLEGIUM. QUIBUS CANONICI DECEM IN DIVINIS OFFICIIS SUBSERVIUNT.

De eodem Guicciardinus in descript. Belgii pag. 491. Estque Collegium illud verè Nobilissimum, ac conveniunt serè ipsius instituta cum illis Collegii Nivelensis, fundati, ut dixi, à Divâ Gertrude Diva hujus Begga Sorore Germana; quas equidem credo mutuis se exemplis provocasse.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium Monasteriense, itidem apud Namurcenses, de hoc Myræus L. de Canonic. c. 17. S. Fregandi Collegium Monasteriense, Canoniarum, & Canonissarum. De hoc Guicciardinus in Descript. Belgii pag. 492. alterum porò Canoniarum Nobilium Monasterium Andennensi ad simile, extat ad Savim fluvium, juxta pagum, quem vulgò vocant Monstier, altero à Namurco milliari. Quæ Collegia sicuti bona omnibus præbent exempla, ita multas quotidie Eleemosynas erogant, aliæque Officia pietatis & charitatis exercent.

Cudit Moneta
Auream &
Argenteam

Nu. 182.
Abbatissa
Ratisbo-
nensis Su-
perioris, &
Inferioris
Monasterii
item Eltē-
nensis.
Principa-
tûs titulo
gaudent.
Nu. 183.
Mixti An-
dennensis
Laus,
Promiscuè
Collegium,
& Mona-
sterium ap-
pellatur.

Nu. 184.
Mixti Col-
legii Mona-
steriensi
Laus,

ercent. Nota iterum, quòd Guicciardinus, & quotidianus usus Collegium Monasteriense Monasterium vocet, etsi constet Canonissas illic secretas habitare. Nota etiam, quòd Collegium Monasteriense à Guicciardino assimilatur Andennensi Collegio illi (ut supra n. 183. dixerat) verè Nobilissimo.

Nu. 185.
Mixti Col-
legii Mona-
st. riobelis-
ensis Laus.

Tale est mixtum Canonissarum Collegium *Monasterio-Belisiense*, vulgo *Münsterbilsen* / sive Collegium S. Landrada, vel S. Amoris. Quod esse Canoniarum Secularium, non autem Regularium (ut inanissimè contra omnem Veritatem & Notoreitatem garrere non erubescunt Advocati Romani Westerholtici) evicimus Num. 65. 66. & 67. & alibi; cujus mixturam docuimus Num. 64. & alibi. De cujus splendore loquitur Guicciardinus in *Descript Belg.* pag. 508. in hæc verba: *Juxta Bilsam ad teli jactum, & alterà ferè à Trajecto leucà; per insignis ad Demeram flumen pagus est, Sedi Leodiensi subditus, & Amplissimà Abbatia, MUNSTERBILSEN vulgò appellatà, Conspicius. Eam itidem colunt Canonice Nobili Stirpe prognata, qua & ipsa. cum visum est, nubunt: quarumque Antistita & amplissimà Jurisdictione, & luculentissimis annuis censibus gaudet. Ipse locus & amplus est, & magnificus, Templo & Monasterio ad miraculum pulchro, aliisque horsum spectantibus adificiis exornatus. Sed ut ne ignores, quale illud sit Monasterium ad Miraculum pulchrum; Belisiense Monasterium hodie est Canoniarum Virginum Collegium, extra Urbem Belisiam in Territorio Leodiensi; est NB. s. Nomine tenus Monasterium, dicitur enim vernaculo idiomate Münsterbilsen s. ità ad verbum Myræus de *Canonic. cap. 34.* in fin. Nempe totum Capitulum Monasterio-Belisiense, constans ex Canonicis & Canonissis seorsim omnino inter se, oppidò tamen splendidè habitantibus, Monasterium est Nomine tenus; ut & inde evidenter colligas, Collegium Belisiense esse *Canoniarum Secularium*, non Regularium; nam Canonissæ Regulares habitant in *Monasteriis strictè dictis*, & talibus, quæ non tantùm Nomine tenus, sed reverè sunt Monasteria.*

Illud tan-
simum nomi-
ne tenus, &
latè di-
ctum Mo-
nasterium
est.

Taceo nunc plurima alia (ne infinitus sim) mixta Collegia, et Principalis Dignitatis radiis haud illustrata, opulentissima, splendidissima, summèque tamen insignia; quæque jam tempore Bonifaciano, & pridem antè, multò maximè floruerunt. Inter quæ meritò referas hoc ipsum, quo de litigatur, Freckenhorstense Capitulum, cujus Mixturam ipsi Adversarii non tantùm concedunt; sed pro fundamento suæ cavillationis & vitiligationis usurpant.

Nu. 186.
Mixtum
est Colle-
gium Fre-
ckenhorstense.

Adde illi *Capitolinum* apud Ubios, in quo *Plectrudis Pipini Conjux Nobilium Virginum Collegium fundavit, & duodecim super addidit Canonicos.* Teste Myræo de *Canon. cap. 1.*

Nu. 187.
Capitoli-
num.

Nu. 188.

Adde *Collegium Ursulanum* apud eisdem Ubios, in quo *Hermannus XXIII. Coloniensium Antistes, præter Canonissas (quæ ad minimum Comitissæ esse debent) quinque fundavit Canonicos.* Myræus loc. cit.

Adde

Adde *Herifense* (cui impræsentiarum Illustrissima præsentis Causæ Actrix, Comitissa de Winckelhausen gloriosè præest) ex Abbatissâ, Præpositâ, Decanâ, Scholasticâ, Cantrice, & plurimis aliis Domicellabus, insuperque ex duobus Canonicis sat magnificè constitutum.

Adde denique *Borghorstanum*, & *Vredense*, in patriâ Monasteriensi; *Diekirchianum*, *Novesense*, *Villecanum* in Archidiocesi Coloniensi; *Susterense* in Diocesi Leodiensi, & alia complurima alibi sita; quæ omnia, ut teste experientiâ sunt mixta, ita sussepturis utriusque Sexui proventibus abundè circumfluunt.

Tam multa autem, tam splendida, & magnam partem Principalibus Regalibusque præfulgida Juribus, à Pontifice omnino neglecta, & extra Provisionis Apostolicæ curam, quâ tamen maximè indigebant, posita esse, totamque Papalem sollicitudinem ad simplicia Canonissarum Collegia, quæ sub tempora Bonifacii aut nulla, aut rara aderant, Capite *Indemnitatibus* restrictam esse qui credit,

Abderitana pectora plebis habet. (a)

Videat hinc Curia Romana, quot & quanta Canonissarum Collegia, omnimodæ illius Jurisdictioni, & Dispositioni contra duarum Florentissimarum in Germaniâ Universitatum Responsum, contra inconcussam immemorialémque totius Belgii Praxin, contra unanimem Authorum omnium calculum, contra antiquas & novas Rotæ Romanæ Decisiones, contra repetita, & irrefragabilia S. Congregationis Oracula, sub futili Mixturæ prætextu subtrahere scenæ servientes Advocati Romani machinentur.

Nu. 189.
Mixtum est Herifense.

Nu. 190.
Mixta sunt plurima alia splendidissima, & insignia Collegia.

Nu. 191.
Incredibile est de tot mixtis Collegiis Principalibus & summè insignibus nil C. Indemnitatibus esse dispositum.

§. 4ti ARTICULUS SECUNDUS.

Dat 2dam, 3tiam, 4tam & 5tam Rationem intrinsicam, quare Mixtura non officiat Capiti Indemnitatibus.

PROBavi priore Articulo, quòd pleraque omnia, & quidem præstantissima Canonissarum Collegia sint mixta; addo nunc (quæ secunda Ratio intrinseca sit) omnia omnino Canonissarum Collegia, quæ quidem primitus pro Canonissis, & non pro Religiosis professisque Monialibus fundata sunt, tempore Bonifaciano fuisse mixta. Quod si probavero (cùm constet Capite *Indemnitatibus* §. penultimo agi primariò de Canonissis) quivis facillè concedet, illic potiùs agi de Collegiis mixtis, in quibus erant Canonissæ, tales à primâ origine; quàm de Collegiis simplicibus, in quæ degenerârunt id temporis paucissima Monialium claustra; nam omnia Jura omnisque disciplina considerat potiùs ea, quæ per se,

Nu. 192.
Jura po-

M

(a) *Martialis.*

siſſimùm
curant
qua per se
funt, &
primam
rerum ori-
ginem,
Nu. 193.
Omnia
omnino
Collegia,
qua a pri-
mâ origine
Canonica-
rum fue-
runt, mix-
ta sunt.

quàm quæ per accidens fiunt. Carpzovius *part. 1. qq. crimin. 1. n. 64.* Rosener in *Theſauro L. 1. c. 22. n. 1.* & rem quamlibet à suâ origine metimur. *L. Quid. quid. 33. ff. de donation. L. unic. C. de imponenda lucratio. description.* Carpzovius *part. 1. Constit. 17. defn. 44. n. 4.* & ab origine interpretationem petimus. Cothman *L. 5. resp. 1. n. 135.*

Omnia autem Collegia, quæ ante tempora Bonifacii pro Canonissis fundata fuerunt, fuisse mixta seu duplicia; constat ex Vanespino J. E. V. *part. 1. tit. 33. c. 2. n. 20.* ibi: *Habebant Presbyteros (utique omnia Collegia) qui Canonica- bus Sacraministrabant, cæque exequerentur, qua Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit. Hi primitus ex communibus MONASTERII bonis alebantur. At dum Canonica ad vitam SINGULAREM TRANSIERE, etiam ipsi Presbyteri sensim in Canonicos Seculares transierunt. Hi Canonici, ait Myraus in Notis ad Regulam Canoniarum, in sanctimonialium Canonicè viventium Templis (utique omnibus) Missarum Solennia celebrabant.* vid. Num. 151. Et si singulorum pro Canonissis primitus fundatorum Collegiorum statum examines, nullum invenies, in quo Canonicabus non essent Presbyteri pro Sacramentorum administratione adjuncti, qui postea à Canonissis (ut ita loquar) secularizantibus Seculares Canonici sunt appellati.

Nu. 194.
Hinc Cap.
Indem-
nitatibus
potius, &
per se de
mixtis, &
non nisi
per acci-
dens agit
de simplici-
bus Collegiis
Canonica-
rum.

Et sæpe in Uno Collegio Canonicabus pro cultu divino viginti Canonici, ut Essendia; inò triginta ut Nivellis sunt adjecti. Vid. Num. 176. & 179.

Quid mirum ergo, quòd Caput *Indemnitatibus §. penult.* ubi expressè agitur de Canonissis Secularibus, non tantùm de Canoniarum Collegiis mixtis, sed potissimùm de *Mixtis* agat? cum mixta sint omnia, quotquot pro Canonissis in primo ortu sunt fundata.

Non obstat, quòd fortè Collegium Buchovicum cum uno alteròve alio tempore Bonifacii fuerit simplex; nam illud, similiàque paucissima Collegia à suis initiis strictè dictarum Monialium claustra fuere per accidens facta Collegia Canonissarum, ut constat de Buchovico, quod teste Brutschio in *Chronologia Monasterior. Germania P. Buchaugia* primitus fuit *Augustiniana Professionis Cænobium.* Magis autem respiciunt Jura id, quod per se, & ab origine primâ, quàm quod per accidens est, aut fit, ut supra docui N. 192.

Nu. 195.
Collegium
Buchovicũ
primitus
fuit Non-
narum
claustrum.

Et hinc mirum non est, quòd Authores passim (ut à Num. 151. patet) ita de Collegiis Canonissarum Secularium scribant ac si omnia essent mixta, & ac si sola mixta spectarent ad dispositionem Capitis *Indemnitatibus §. penult.* Usque adeò Collegia mixta non tantùm non excluduntur à dispositione Capitis *Indemnitatibus*; sed eò multò maximè pertinent.

Nu. 196.
Mixta Col-
legia magis
quàm sim-

Ratio tertia intrinseca est: licet Collegia Canonissarum Secularium expressè non sint approbata propter singulari vitam; Approbatio tamen eisdem maximè denegata est propter mixturam, ut demonstratum est à Num. 32. & 33. jam au-

tem

rem Caput *Indemnitatibus* evidenter de illis Collegiis agit, quibus Approbationem expressè denegat. Ergo de Collegiis mixtis evidenter agit Caput *Indemnitatibus*, & quidem de illis potissimum; quia major aderat Ratio illis, quàm simplicibus Approbationem denegandi.

Rationem quartam paucis accipe: Motivum dispositionis Bonifacianæ in Capite *Indemnitatibus* præcisè circa ætatem triginta annorum (quidquid sit de aliis Articulis, illorumque motivis) est *Sexus fragilitas*. Gloss. in *C. Indemnitatibus* *V. Trigesimum*. Joan. Andr. *ibid. n. 5.* Joan. Monach. *ibid. n. 2.* Archidiaconus *ibid. n. 3.* Fagnan. in *C. cum in cunctis n. 2. & seq. de Elect.* aliique. Jam autem Motivum & Ratio fragilitatis magis urget in Collegiis mixtis; quàm simplicibus; cum in istis FRAGILITAS SEXUS plurimis sit exposita periculis; non item in simplicibus. Vide Num. 32. & 33.

Adde primò, quòd majore opus sit prudentiâ, adeoque majore ætate (quia prudentia cum ætate crescit,

Seris venit usus ab annis) [a]

Ad regendos Mares cum Feminis, quàm solas Feminas; cum quia Mares imperii feminei ob sexus sui præcellentiam sunt intolerantiores; tum quia Mares utpote sagaciores faciliùs advertunt, & sugillant defectus femininos, qui in Regimine occurrunt, adeoque Mares subditi imperium femineum multò reddunt difficilius, & hinc in Abbatissâ mixti Collegii majore prudentiâ, & per consequens grandiore ætate peropus est, quàm in Abbatissâ simplicis Collegii. Ut & ex hoc titulo sententias Canonem *Indemnitatibus* §. penult. magis de mixtis, quàm de simplicibus agere Capitulis.

Adde secundò, quòd ut majoris Artis Prudentiæque est indisciplinatos, exleges, liberrimèque viventes (quales sunt Canonice, & Canonici Seculares) quàm jugo disciplinæ assuetos gubernare; ita meritò prudentissimus Papa Bonifacius magis Abbatissam Tricenariam in dissolutis mixtisque Canoniarum Collegiis, quàm in simplicibus Regularumque servantibus Monialium claustris requisiverit. Ut indubitarum sit, Caput *Indemnitatibus* notum solum etiam, sed maximè Collegiis mixtis scriptum esse.

Rationem quintam intrinsecam sic propono: Dispositio Bonifaciana in *C. Indemnitatibus* tam illimitatis verbis concepta est, quæ utique & Collegia Monasteriæque mixta complectantur; dum dicitur §. ultim. *Licet præmissa &c.* circa Electiones *IN QUIBUSLIBET* Mulierum Monasteriis faciendas &c. specialiter duxerimus statuenda. Nam tò *QUIBUSLIBET* indubitatè etiam mixta Canonissarum Collegia complectitur, cum illa reverâ sint & à potiore digniorèque parte (quàm Mulieres faciunt) denominentur Mulierum seu Canonissarum Collegia, non attentâ Virorum mixturâ: *Nota* (inquit Wagner in Clem. At-

M 2 tendentes

[a] Ovidius.

plicia adC. Indemnitatibus § penult. pertinent.

Nu. 197. Sexus fragilitas movit Pontificem, ut vellet Abbatissas Tricenarias.

Nu. 198. Illa Ratio magis urget in mixtis, quàm simplicibus Collegiis.

Nu. 199. In regimine mixtorum majoris opus est prudentiâ, adeoque

atate; quàm in simplicibus Nu. 200. Difficilius est regere Canonicos, quàm Moniales.

Nu. 201. Verba generalissima In quibuscunque Monasteriis continent Mixta.

Nu. 202.
Mixta Col-
legia à se-
quiere sexu
simpliciter
denomi-
nantur.

tendentes 2. de Statu Monach. V. Canonice Seculares) in Germaniâ & Belgio esse Ecclesias Collegiatis, sive Collegia Nobilium Feminarum, quæ solent dici Canonice Seculares, ut Lindavii, Buchovia, Ratisbona, Essa. Indubitatum est autem, duo Ratisbonensia Collegia, nimirum Monasterium superius & inferius, iidem Collegium Essense, seu Essendiese, esse mixta. Vide Num. 162. & 164. & alibi.

Ergo Collegia Canonistarum mixta nullatenus respecto Virorum consortio simpliciter Collegia Nobilium Feminarum vocantur. Ergo & continentur sub universalissimis Textûs verbis: *In quibuslibet Mulierum Monasteriis*, maxime si huic Rationi junxeris alias mox secuturas.

S. QUARTI ARTICULUS TERTIUS.

Exhibet etiam septimamque Rationem intrinsecam.

Nu. 203.
Lex tri-
ginta an-
nos præscri-
bens, est
omnino fa-
vorabilis.

Ratio intrinseca sexta: Dispositio Capitis Indemnitatibus, in quantum Abbatissis ætatem Tricennem præfigit, multis titulis est FAVORABILIS, adeoque extendenda, & quàm latissimè interpretanda, maxime cum adfit universalissima dictio: *Quibuslibet*, juxta Regulam Juris: *Odia restringi, & favores convenit ampliari.* C. *Odia de R. J. in 6.* Est autem indubitatè Favorabilis Dispositio Cap. *Indemnitatibus*; nam

Primò, ut dignoscatur, sitne Dispositio aliqua favorabilis, an odiosa inspicenda est Ratio Proœmialis Teste Baldo in *L. Si quis. n. 5. vers. Sed quomodo agnoscam C. de Pactis* Corneus *Conf. 236. diligenter consideratis. L. 4. Caput Aquensis decis. 215. n. 8. libr. 3.* Mandosius in *Regul. de Annal. q. 4. n. 7.* nec non videntum, an Legislato principaliter motus fuerit ob favorem, licet Dispositio secundariò redundet in odium alterius. *L. qui exceptionem 40. ff. de condict. indebit.* ubi notat Bartol. 2. *Notabil. num. 2.* & reliqui omnes. Curtius senior *Conf. 9. Ticinensi Statuto num. 20. vers. & ita in proposito.* Milius in *Repertor. vers. Lex dicitur favorabilis*, aliique passim.

Nu. 204.
Ob ratio-
nem Præ-
mialem,
quæ est, ut
consulatur
indemni-
tati Mo-
nasteriorum.

Jam autem Ratio Proœmialis C. *Indemnitatibus* apertè datur his clarissimis verbis: *Indemnitatibus Monasteriorum, quæ frequenter propter Electiones in discordiâ celebratas in ipsis grandia in Spiritualibus & Temporalibus dispendia patiuntur, occurrere desiderabiliter affectantes, statuimus &c. nec in Abbatissam &c. de cætero eligatur aliqua, nisi tricesimum annum compleverit.* Quæ Ratio utique est favorabilis, cum primariò respiciat utilitatem, & favorem Monasteriorum, & Ecclesiarum, qualis Dispositio indubitatè est favorabilis. Abb. in *C. nihil n. 1. vers. 2. principaliter de Elect.* Caput Aquensis *Decis. 215. n. 6. & Decis. 202. n. 4. L. 3.*

Etiam si

Etiamsi alias sit *pœnalis*, quia favore Ecclesiarum dicitur favorabilis, & extendenda. Geminianus *conf.* 37. *dubatur sub n. 6. v. 3. Ubi constitutio. & conf.* 106. *super dicto dubio n. 2. Gometz. de Expectativ. n. 100.* Adeoque Caput *Indemnitibus*, etsi *pœnale* foret; tamen ad Collegia mixta extendi deberet; sed nec *C. Indemnitibus* *Pœnale* est; nec hic ulla *extensione* opus est; cum Caput *Indemnitibus* *Primariò*. & per se (ut n. 150. 193. demonstratum est) de *Mixtis* agat, adeoque illa comprehendat; ideoque de *mixtis* non *extensivè*, sed vel maxime *comprehensivè* tractet.

Secundò dispositio *Capitis Indemnitibus*, quatenus *Abbatissis* *ætatem* *Tri-*
cennalem præstituit, *summè favorabilis* est; quia sic corrigit abusum & erro-
rem, qui irreperat in Ecclesiam Dei, dum *Jura Antiqua* sub prætextu *capitis*
cum in cunctis. §. Inferiora de Elect. (quod tamen ne verbulo corrigit vetera *Jura*
de *ætate* *Abbatissali* *agentia*) ante tempora *Bonifacii VIII.* perperam, & viâ facti eli-
gebantur in *Abbatissas* *Juvenulæ*, quæ vix 25. *ætatis* *annum* attigerant. Audia-
tur hac super re *Glossa* in *C. Indemnitibus. V. Tricesimum* ibi: *Olim Abbatissa*
debebat esse Sexagenaria; Can. Juvenulas. caus. XX. q. 1. SED NON UTE-
BAMUR ILLO JURE, sed per Decretum capitis cum in cunctis. §. Inferiora.
de Elect. eligebantur, quæ attigerat XXV. annum: nunc autem imposta est certa
Meta. Cujusmodi *Electiõni* sub prætextu solo *Juris*, de facto celebratæ ada-
ptari rectè possunt verba. *L. 13. ff. de injur. Usurpatum tamen & hoc est; etsi*
nullo jure. Correxerit ergo *Caput Indemnitibus* abusum *Juris*, & hinc est favora-
bile. Dico abusum *Juris*, nam certum est, quòd *Caput Cum in cunctis. §. Infe-*
riora. nec verbulo mentionem faciat de *Abbatissis*, adeoque non censetur vetera
Jura de *Abbatissis* conscripta abrogasse; cum *Correctio* *Juris* in omni interpreta-
tione sit vitanda, *ne Jura tot vigilis fabricata unico verbo* (imò potiùs *nullo verbo*,
& solo silentio) *tollantur* *Abb. conf. 78. in princ. L. 2. Geminian. conf. 131. in*
princ. Tuschus litt. C. concl. 1037. n. 1. & 2. Ancharan. conf. 190. in princ. Si
autem *C. Cum in cunctis. §. Inferiora*, non correxerit *Jura*; & *ætatem* *Abbatissa-*
lem ad 25. annos non restrinxerit; evidens est fuisse abusum *Juris*; quando sub
prætextu *capitis Cum in cunctis. §. Inferiora*, *Virgunculæ* 25. annorum, ad
Clavum *Monasteriorum* sunt promotæ. Consequenter *caput Indemnitibus*,
quo hic abusus sublatus est, abusum *Juris* sustulit, non autem *Jus* ipsum cor-
rexerit, adeoque favorabile est, latissimèque interpretandum; utpote *correcto-*
rium abusus, non *Juris*.

Nu. 205.
Dein, quia
corrigit
abusum
Juris.

Confirmatur: vel *caput cum in cunctis. §. Inferiora.* agit de *Abbatissarum* in
Collegiis mixtis *ætate*, vel non? si agat; cum sic sit *correctorium* *Juris* *Veteris*,
exigentis sexaginta annos; etiam *dispositiones* *correctoriæ* *Juris*, se extendent ad
casus mixtos. Si non agit de *ætate* *Abbatissarum* in *Collegiis mixtis*; *caput In-*
demnitibus etsi agat de *Collegiis mixtis*, non erit *correctorium* *capitis. cum in*

cunctis; cum ut supponimus hoc *c. cum in cunctis*, non agat de Collegiis mixtis. Et hoc Dilemmate, Seu fulmine percussus jacet Ficulneus adversariorum Achilles, quem ex imaginariâ Juris correctione (quam capiti *Indemnitatibus* affingunt) sibi fabricarunt.

Tertiò favorable est *c. Indemnitatibus*, quâ ætatem triginta annorum decernit; quia per illam dispositionem à 25. annis per abusum Juris inductis, propius reditur ad Jus commune vetus, vel 40., vel 60. annos præscribens. 40. enim Annos præscribit *Novella 123. cap. 13. de Sanctiss. Episc. & Auth. Diaconissam*

Nu. 206. *c. de Episcop. & Cleric. & can. Nemo 2. Dist. 78. sexaginta autem requirebat can. Juvenula, caus. XX. q. 1.* Favorabilis est enim omnis Lex, per quam reditur ad Jus commune, & vetus. Latè Felin. in *c. cum accessissent n. 5. vers. Hanc declarationem de consti.* Jalon. in *L. Si unus. § pactus. ne peteret n. 2. & seq. ff. de pact. Gonz. Gloss. 7. n. 13.*

Unde cum Caput *Indemnitatibus*, præfigens ætatem 30. annorum Abbatissis, tot titulis sit favorable, etsi non comprehenderet mixta (ut tamen comprehendere ostendimus à n. 192.) attamen per extensionem ad mixta porrigendum esset. Ut hîc nihil dicam, quod in illâ hypothesi caput *Indemnitatibus* etiam ad mixta extendendum foret, propter rationis, cum simplicibus, non tantum identitatem, sed & majoritatem; cum ratio hujus legis magis urgeat in mixtis, quàm in simplicibus Collegiis; ut relucet ex num. seq. & notorii Juris sit, legem ob rationis identitatem ad alios similes casus extendi. *L. illud 32. pr. ff. ad L. aquil. L. adigere. §. quamvis 2. ff. de Jur. Patron. c. cum dilecta. de confirmat. uil. vel inuil.* Sed quidquid id est; suffecerit hîc mihi, capiti *Indemnitatibus*, tot titulis (si præcisè spectes præstitutam Abbatissis tricenariam ætatem) summè favorabili; Legis *Correctoria*, & *Pœnalis* larvam (quam illi Adversarii affingunt) detraxisse. Certè Legis abusum, non est Legem, vel Jus corrigere.

Ratio Intrinsicca septima: Et licet tantisper in gratiam Adversariorum fingere-mus, caput *Indemnitatibus*, quâ præcisè ætatem Tricenariam præscribit (nam in multis aliis correctorium Juris esse nemo negat) non tam Juris abusum, quàm Jus corrigere; nihilo tamen secius adhuc mixta complecteretur Collegia; quia mixta Collegia in communi usu loquendi vocantur *Simpliciter Collegia Canonis-sarum*, Collegia *Nobilium Feminarum*, non attentâ Virorum mixturâ. Insu-per talibus Collegiis mixtis inest eadem, aut major ratio Legis; scilicet *Sexûs fragilitas*. vid. num. 197. & 202. Jam autem rectè ait Eruditissimus Rosener in Thesauro loc. commun. L. 11. c. 47. n. 4. *Mixtum continetur sub simplici*, quando ex communi usu loquendi, illud *Mixtum* reputaretur tanquam *simplex*, & isto casu dispositio loquens de simplici habet locum etiam in mixto. *L. Librorum 52. §. Quod tamen 4. ff. de legat. 3. L. Universorum 12. ff. de Pignorat. action. L. Si quis vinum 5. ff. de Vin. Trit. & oleo legat. Bolognin. in Repetit. L. 2. in princ. ff. de*

Nu. 206. Tertiò quia reducit ad Jus vetus 40. vel 60. annos exigens.

Nu. 207. Cap. *Indemnitatibus*, ut pote favorable foret extendendum; sed hîc extensione haud est opus.

Nu. 208. Etsi Caput *Indemnitatibus* esset correctorium; tamen mixta Collegia complecteretur, quia hac vulgò, & simpliciter, Canonissarum, &

ff. de Verb. Oblig. n. 62. & 66. vers. Secundo limitatur. & num. 75. vers. secundo fallit.

Idem Rosener loc. cit. vers. Quintò continetur, ubi in simplici, & mixto est eadem ratio; & multò magis si in mixto viget major Ratio, quam in simplici, tunc enim dispositio loquens de simplici habet locum etiam in mixto. Bolog. in d. L. in pr. n. 55. vers. Et ideo in istis mixtis, & n. 57. vers. Sicut e contrario. & n. 62. vers. Tertio fallit. & n. 67. vers. Tertio limitatur & n. 72. cum sequent. Surdus conf. 33. n. 29. ubi ampliat etiam in Pœnalibus, & odiosis & conf. 315. n. 58. Cardinalis Tuschus lut. M. concl. 294. n. 34. Polydor Ripa d. c. 4. n. 13. Rota decis. 385. n. 4. apud Farinac. p. 2. Recent.

Rectè Gallin. de Verb. signific. L. 9. c. 31. n. 21. Istis casibus in quibus, vel ex propriâ verborum significatione, vel ex vi comprehensivâ rationis, mixtum potest comprehendi sub simplicibus, ego non distinguo inter materiam odiosam, & favorabilem; quia significatio propria, qua resurgit etiam ex latiore significato, locum habet in quacunque materiâ, quamvis strictâ, & odiosâ.

Rectè Castill. quotidian. Controv. L. 5. c. 134. n. 27. Quod si ex comprehensione rationis appareat de mente disponentis; tunc sive Ratio in dispositione sit expressa, sive una tantum possit assignari (quia paria sunt: ut est vulgatum) sive de ratione tacite, legitime tamen appareat, **CASUS MIXTUS SUB SIMPLICIBUS CONTINETUR**; non distinguendo inter materiam odiosam, vel favorabilem, quia Ratio dispositionis in materiâ strictâ facit extendi dispositionem. Surd. decis. 192. n. 2. & seq. Rota decis. 5; 7. n. 13. part. 1. Recent. At enim Rationis identitatem, imò majoritatem Collegiis mixtis jam asseruimus à num. 192.

Pariter omnibus Germanis, Belgis, & Lotharingis notum est, quod **COLLEGIA CANONISSARUM MIXTA**, simpliciter Collegia Canonissarum, vel Collegia Nobilium Domicellarum, nullâ de viris facta mentione, vulgò appellantur.

Nota inquit Wagnerec in Clem. attendentes 2. de Statu Monach. V. Canonice Seculares, in Germaniâ, & Belgio esse Ecclesias Collegiatas, sive Collegia Nobilium Feminarum, que solent dici Canonice Seculares, ut Lindavii, Buechovia, Ratisbona, Esse. Ubi vides, quòd Autor Germanus, Collegia Ratisbonensia duo, scilicet Monasterium Superius, & Monasterium Inferius, item Collegium Essen. e, quæ tria mixta esse vidimus, num. 162. 164. & alibi simpliciter vocet Collegia Nobilium Feminarum, ac si Virorum non adesset mixtura.

Et de Essensi mixto sic scribit Wexin Ariada. Carolin. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 10. Valde viget à me non ita pridem oculis inspectum Nobilissimum, & Antiquissimum Collegium Canonissarum Essendiense. Et hic mixtum illud Collegium, simpliciter Collegium Canonissarum appellat.

Et de Ratisbonensi Superiore, mixto Collegio ita Myraus. L. de Canonic. cap.

41.

Mulierum
Colligia
vocantur:
& illis in-
est rationis
identitas
imò majori-
tas.

Nu. 209.
Mixta
Colligia
simpliciter
vocantur
Colligia
Canonissa-
rum;

Nu. 210.
Probat
id de Ra-
tisbonensi-
bus, &
Essensi.

41. *Monasterium Superius Ratisbonense, germanicè Ober Münster / Nobilium Canonissarum.* En iterum mixtum venit sub nomine simplicis. Et de *Ratisbonensi Inferiore*, itidem mixto idem Myræus loc. cit. *Inferius Monasterium Ratisbonense Nobilium Virginum, institutum est per Juditham.* Sic omnia alia Miscellanea Collegia, non attento Virorum additamento, ex communi loquendi usu nomen non à Canonicis, vel etiam à mixturâ, sed simpliciter à Canonissarum Collegia, Capitula, Monasteria &c. nuncupantur.

Nu. 211. *Item de Andennensi,* Sic de *Andennensi* mixto Myræus L. de Canonic. c. 19. in *primariâ autem Basilica* residet in *insigne Nobilium Virginum Canonissarum, quæ triginta sunt numero, Collegium.*

Andlovviensi, Sic de *Andlovviensi* idem Myræus L. c. c. 39. *Andlovviense Collegium Canonissarum in Germaniâ.* Sic de eodem Bruschius in Chronol. Monast. V. *Andlow S. Fabiano & S. Felicitati sacrum Canonissarum celebri loco natarum opulentum Collegium.*

Freckenhorstensi, Sic de *Freckenhorstensi* Mixto (quod præsentis liti formitem subjecit, & præsentis Scriptioni ansam præbuit) Bolandus in Actis SS. Belgic. in Vita S. Thiatildæ in Addend. 30. Januar. pag. 1154. *Freckenhorstum, sive Freckenhorst Vicus, in eoque nobile & pervetustum SANCTIMONIALIUM CANONICARUM COLLEGIUM.* Et de eodem Henschenius in Act. SS. Belg. in Vita S. Ludgeri 26. Martii n. 57. *Est Freckenhorstum, sive Freckenhorst, Nobilium Canonissarum Cœnobium.* De eodem Boland. L. c. n. 1156. *Ad sinistrum Templi latus jacet Claustrum Canonissarum.*

Malbodiensi, Sic de *Malbodiensi* Mixto Guicciard. in Descript. tot. Belgii pag. 469. *Habet etiam istud oppidum unum è Nobilissimis Illis Canonissarum Collegiis, qualia nempe Montense, & Nivellense, supra Nobis descripta.*

Monasteriensi S. Fregandi, Sic de *Monasteriensi S. Fregandi* Mixto Guicciard. L. c. pag. 492. *alterum porro Canonissarum Nobilium Monasterium, Andennensi adsimile, extat ad Savim fluvium.*

Montensi, Sic de *Montensi* Mixto Guicciard. L. c. pag. 455. *Visendum est in hac Urbe Nobilissimum illud Collegium Canonissarum, quod tanto &c.*

Sic de Collegio Monasterio - Belisiensi, vulgò *Münsterbilsen* Myræus de Canonic. cap. 34. in fin. *Monasterium Belisiense hodie est Canonissarum Virginum Collegium, extra urbem Belisiam &c.*

Nivellensi, Sic de *Nivellensi* Mixto Guicciard. L. c. p. 252. de S. Gertrude loquens: *Instituit Celeberrimum illum Ordinem Canonissarum, quem hodieque tantâ cum Majestate &c. inibi est conspiciere.*

Thorensi, Sic de *Thorensi* Mixto Myræus L. c. c. 64. *Est illud hodie Nobilissimarum Virginum Canonissarum illustre ac potens Collegium.* Idem de eodem in Diplom. Belgic.

Belgic. L. 1. cap. 24. Cœnobium Thorense, quod est Illustre Nobilium Virginum
 Canoniarum Collegium.

Unde vides, mixta Collegia vulgò non tantùm à rudi plebe, sed à gravissimis
 doctissimisque Scriptoribus, rem ex professo tractantibus, simpliciter Canonissarum
 Collegia &c. vocari, nullo habito ad Viros respectu.

Et quid mirum? denominatio semper à digniori, potiori, & potentiori de-
 sumitur. L. Quidquid 27. §. 2. ff. de acquirendo rer. Domin. L. Queritur 10. ff. de
 statu homin. L. 1. in princ. ubi Gloss. & DD. de V. O. at in mixtis Ecclesiis (quæ
 primariò pro sequiore Sexu fundatæ sunt, quæque ex hoc sexu totius Collegii
 Caput habent) Canonissæ, sæpe Casarum, Regum, Principum, Marchionum,
 Ducum, & Comitum, ad minimum Perillustrium Parentum Filix; Canonissis
 Civilem Statum non egressis, & ad Servitium in Divinis præstandum vocatis;
 & numero passim, & Dignitate semper, tantùm anteeunt;

Ante alios quantum Pegasus ibat equos (a)

Ut ex sequentibus Articulis luculentius palàm fiet. Et ut Collegia illa mixta,
 licet ignobiles Canonicos contineant, à prædominante Perillustri Sexu Femineo,
 nihilominus vulgò in Germaniâ Teste experienciâ: Frey Adliche Stiffter:
 libera Nobilia Collegia, appellantur; ita pariter, licet ex viris mixta sint; tamen
 simpliciter Canonissarum Collegia vocitantur. Quamobrem, cum secundum
 communem usum,

Quem penes Arbitrium est, & mos, & norma loquendi (a)

Verba debeant intelligi, & Leges Canonésque explicari L. librorum 52. §. Quid
 tamen 4. ubi Bartol. ff. de legat. 3. L. labeo 7. de Supellect. legat. L. Cum Lanionis.
 L. 18. §. Item 3. ff. de fundo instruct. & communis usus, Collegia Canonissarum
 vocet, sive simplicia sint, sive mixta; hinc Lex Bonifaciana in C. Indemni-
 tatibus. §. penult. de Collegiis Canonissarum Secularium agens, ut ex Sphi illius
 summario liquet, complectetur, seu comprehendet tam Collegia Mixta,
 quàm Simplicia.

Unde et si transmitteremus, Caput Indemnitatibus, etiam præcisè circa præ-
 scriptam Abbatissis ætatem, esse correctorium, nihilo tamen illud minus, ob
 communem usum loquendi, & rationis identitatem, imò majoritatem, com-
 prehenderet Collegia Mixta.

§. 4. ARTICULUS QUARTUS

Pertractat causam intrinsecam suam gnâmqve.

Ratio octava, quæ cum septimâ non parùm sororiatur: Mixtum omne
 sequitur naturam sui simplicis magis digni. L. Queritur 10. ff. de statu
 homin.

(a) Ovid. (b) Horatius de Arte Poëtica.

Nu. 212.

Quare
 Mixta sim-
 pliciter vo-
 centur Col-
 legia Cano-
 nissarum?

Nu. 213.

Vocantur à
 Feminis
 Canonissarum Colle-
 gia, sicut à
 Feminis
 vocantur
 Collegia
 Nobilia.

Nu. 214.

Etiamsi C.
 Indem-
 nitatibus
 esset Corre-
 ctorium;
 compre-
 henderet
 tamen
 mixta, &
 quare.

Nu. 215. *Mixtum sequitur Naturam sui simplicis, magis digni, & prævalentis.* *homin. L. Cum aurum. in §. fin. ff. de auro & argent. Legat. L. Quidquid. 27. §. Cum partes. 2. ff. de acquirendo rerum. Dominio.*
 Et *Mixtum* omne judicandum ex eo, quod in illo prævalet, & præponderat. *Gonz. Gloss. 18. n. 15. cum seq. Lott. L. 2. q. 10. n. 67. Rota apud Cavaler. decis. 547. n. 2. cum aliis per addend. ad Buratt. decis. 103. litt. B. in fin. hinc Hermaphroditi secundum illum Sexum censentur, qui prævalet L. Quaritur. 10. ff. de statu homin. hinc si Universitas sit mixta ex Clericis & Laicis; si hi plures, coram Laico conveniuntur Judice; licet aliàs Clericus Laicum ad suum forum trahat *Socin. conf. 12. n. 17. Rosener in Thesaur. L. 11. cap. 47. n. 6.*
 Jam autem in Collegiis *Mixtis*, prævalent indisputabiliter tam dignitate, quam numero Canonice Canonissæ.*

Nu. 216. *Præstant Canonice Canonice dignitate, triplici ex Capite. Imò quia habent Mixti Caput, ex suo Sexu. 2dò Quia sunt Nobiles.* *Dignitate* quidem; tum quia Canonissæ ex suo sexu habent Abbatissam, totius Collegii Mixti Caput; tum quia Canonissæ, utpote Cæsarum, Regum, Principum, Ducum, Marchionum, Comitum; ad minimum, Nobilium Filia; Nobilitate suâ antestant Canonice, sæpè à stivâ & hara prodeuntibus, nunquam ferè civilem conditionem egressis. Nobilitas verò dignitas est Jure Civili. *Cacheranus decis. Pedement. 100. n. 47. Mantuanus in Dialog. Historiolog. class. 5. c. 95. n. 3. Guido Pap. Decis. Gratianopol. 90. Rosener. in Thesaur. L. 12. c. 14. n. 4. Bartol. in L. 1. n. 40. C. de Dignitat.*
 Tum denique quia Canonice ad servitium Canonicabus præstandum sunt destinati, qui primitus tantum nomine Presbyterorum, non autem Canonicorum veniebant.

Audiantur hâc super re Autores, omni exceptione majores: in quibusdam (scribit Cardinalis de Vitriaco Anno 1220. tanto tempore ante Bonifacium in Historiâ Occident. cap. 13.) *Teutonicorum Alemannorum Provinciis, sunt Mulieres, quas Canonicas Seculares, seu Domicellas appellant &c. hæc siquidem adeo personas accipiunt; quod nisi Filias Militum, & Nobilium in suo Collegio nolunt recipere &c. Clericorum autem, & Puellarum, & Juvenum sibi ministrantium cineta sunt obsequia.* En Clericos seu Canonicos Mixtorum Collegiorum in numero ministrantium.

3tiò *Quia Canonicos habent pro suis Ministris.* Et loquendo in particulari de quibusdam Collegiis *Mixtis*. *Guicciardinus in Descript. Belgii pag. 507. de Abbatissâ Mixti Collegii Thorensis: Ita quidem, ut splendide prorsus, & magnificè vivat, Sacellanos, atque Canonicos, item alios minorum gentium Administratos ad Cultum Divinum alat.* En Canonicos in Catalogo Administratorum.

Nominatum in Collegio Thorensi, Adonensi. De eodem *Thorensi* Collegio *Myræus L. de Canonic. cap. 64. Quibus quidem Virginitas in Sacris obeundis SUBSERVIUNT sex Canonice Seculares.* Hem! *Idem L. c. cap. 46. sic scribit: Porrò S. Bruno Archi-Episcopus Coloniensis.*

& Hannonia Reformator, **MONTIBUS** in Ecclesiâ B. Maria, qua S. Waltrudum dicitur, & **MALBODII** in Ecclesiâ S. Aldegundis, Saculares Præbendas Canonicales ordinavit. **ET IN DICTIS ECCLESIIS STABILIVIT ALIA COLLEGIA CANONICORUM, QUI DOMICELLIS SUBSERVIRENT.**

Idem cap. 47. singulatim de Canonissis Montensibus. Quibus quidem Canonici & c. ut Sacellani subserviunt.

Idem cap. 19. de Andennensi Collegio mixto: in primariâ autem Basilica refidet insigne Nobilium Virginum Canoniarum, quæ triginta sunt numero, Collegium: Quibus Canonici decem in Divinis subserviunt. Heus! heus! quoties Canonicos in albo subservientium reperis!

Guicciardinus in descript. Belgii pag. 456. de Montensi Collegio mixto: Ad didit Diva Gualtrudis & Canonicos aliquot; sed vix alii rei quam negotiis hujus Collegii procurandis. An Procuratores Dominis exæquamus?

Hinc ut Notat Molanus: Passim hujus Ordinis Canonica, suos Confratres vix alio loco habere dignantur, quam ut Sacellanos suarum Generosarum Dominationum; quamvis quædam inter eas sint Nuptiarum expectatrices, & Solicitatrices. Quod, ait, ex eo capite fieri arbitror; quia Abbatissa Jurisdictioni subsunt libr. 1. de Canonic. cap. 15. ita Vanespen. J.E.V. part. 1. tit. 33. cap. 2. n. 21. Et Canonissarum Administratos, Subservientes, Procuratores, Sacellanos, ipsis Canonissis ex æquo componemus?

Certè ipsum Jus Canonicabus Canonicos mixtorum Collegiorum posthabet. C. Dilecta 12. de Majoritat. & Obedient. ibi: Cum ipsa plerumque Canonicas suas, & Clericos sua Jurisdictioni subjectos & c. & infra Mandamus quatenus dictas Canonicas & Clericos. Ubi vides bis ab ipso Pontifice Canonicas Canonicis præhaberi, præponique. Unde legitimo argumento deducitur, quod non tam suapte arrogantia, quam Juris communis privilegio, Canonicis Canonissæ præferantur; quia illis ab ipsomet Pontifice in textu præponuntur: Sicut Glossa in c. Constitutis 23. de Appellat. concludit, quod Grandensis Patriarcha de Jure communi præcedat Cardinalem; quia capitis illius superscriptio sic habet: Idem Grandensi Patriarcha, & S. Vitalis Presbytero Cardinali: Et sicut Glossa in c. 1. de Decimis, quia ejusdem capitis superscriptio sic habet: Gregorius nonus Fratribus Prædicatoribus, & Minoritis: colligit Prædicatores præferri Minoritis: ibi: Nota primò ex superscriptione quod Prædicatores præferuntur Minoribus.

Per Clericos autem c. dilecta de Majorit. & Obed. intelligi Canonicos, apud Canonistas in confesso est. Gloss. in c. dilecta cit. dum ait: agi ibi de Canonicis & Canonissis. Geminian. in c. Indemnitatibus. §. supradicta. n. 4. ibi: Quæro an cum istis Mulieribus possint esse Canonici Seculares? dicit Joan. Andrea: quandoque habitant permistim, & se remittit ad notata per se in c. dilecta de majorit. &

Andennens.

Aliisque passim.

Nu. 217. Ipsum Jus, Canonibus Canonicos in mixtis Collegis postponit.

Nu. 218. Præmittent, quæ in Jure præponuntur.

Nu. 219. Per Clericos C. Dilecta de Majorit. & Obed. intelliguntur Canonici.

obed. in princ. Joan. Andr. in *c. Indemnitatibus de Elect. in 6. n. 3. V. Canonici Seculares.* ibi : *Qui etiam talibus (nempe Canonissis) sunt quandoque permitti, ut in c. dilecta. de majorit. & obed. in princ.*

Nu. 220.

Canonica
in Mixtis
Collegiis
digniorum
locum ob-
tinent.

Ob quæ nemo dubitare potest in mixtis Collegiis Primas Canonicabus deberi, tanquam Excellentioribus. Quod etiam disertis verbis pronuntiant Molanus & Myræus : hic Libr. de Canonicis cap. 14. de Nivellensi Cænobio ita scribens : *Modò est Capitulum utriusque Sexus, in quo Canonica, eaque Nobiles, & Seculares DIGNIOREM Locum obtinent ; & ille in Indice Sanctorum Belgii V.*

Nu. 221.

Canonica
in mixtis
Collegiis
passim etiã
numero
prævalens.

Sancta Gertrudis Virgo. ibi : *Nivella & c. modo est Capitulum utriusque Sexus, in quo Canonica eaque Nobiles, & Seculares digniorem obtinent Locum.*

Quod Molanus, & Myræus de Nivellensi Collegio mixto pronuntiârunt ; id de omnibus mixtis optima docet Magistra, Experientia.

Quod autem non dignitate duntaxat, sed & numero Canonicis Canonice in plerisque omnibus Collegiis mixtis prævaleant, inductione facile evincitur.

Nu. 222.

Sunt Freckenhorsti
14. Canonissa præter
Abbatissã.
7. tantum
cum Decano
Canonici.

Hoc ipsum, quo de tam acriter pugnatur, Freckenhorstense Collegium ; etsi præter Abbatissam quatuordecim recenset Canonissas ; Septenos tamen unã cum Decano, huic numero includendo, tantum numerat Canonicos. Bolandus in *Actis Sanct. Belg. in Vita Thiatilda in addend. ad 30. Januarii pag. 1156. n. 15.* Ibi : *Sunt autem Canonica præter Abbatissam XIV. septem Canonici unã cum Decano.* En Canonicarum numerus altero tanto major est.

Collegium Canonissarum mixtum Herisense (cui causæ præsentis actrix gloriosè præest) etsi præter Abbatissam, Præpositam, Decanam, Cantricem, plurimas alias habeat Canonissas ; attamen duos tantum exhibet Canonicos, eosque Curæ Pastoralis exercitio occupatos ; ut scires hujusmodi Canonicos Servitii Sacri potissimum causã Canonicabus adjectos.

Nu. 223.

Herisã
sunt plurima
Canonica ; duo
tantum
Canonici,
iique Curati.

In Collegio Canonissarum Essendiensi, non procul Freckenhorstensi, & Herisensi adsito ; fundatæ sunt Canonissæ omnino quinquagena, Canonici tantum viceni, Wex. in *Ariadn. Carol. part. 4. decad. 1. cas. 11. §. 6. n. 50.* ibi : *Fam Anno Christi 871. à Beato Alfrido IV. Episcopo Hildesiensi, fundata, consecrata, & dedicata erat ea Ecclesia, in favorem quinquaginta Illustrium, & Generosarum Personarum, ex Augustâ Ducum, & Comitum & c. Stirpe Natarum, & viginti Canonicorum.* En numerum Canonissarum teliqui altero majorem.

Nu. 224.
Sunt Essendia 50. Canonica, 20. tantum
Canonici.

In Collegio Nivellensi præter Abbatissatum sunt Præbendæ 72. Vanespen. *part. 1. tit. 33. n. 11.* Et tamen illic tantum Canonici sunt Triceni. Guicciard. in *De-*

Nu. 225.

Nivella
fuere 42.
Canonissa,
30. solum
Canonici,

script. Belg. pag. 353. Ergo præter Abbatissam illic fuere Canonice 42. quanto, si eas ad Canonicos referas, excessu ! numerus tamen hic temporum injuriã accisus videtur. vid. num. 129.

De Collegio Andennensi scribit Myræus L. de Canonic. cap. 19. *In primariâ autem Basilica residet insigne Nobilium Virginum Canonicarum, quæ triginta sunt numero, Collegium, quibus Canonici decem in Divinis subserviunt.* En Canonicarum hic numerus, duplo major est.

De Collegio Secanico Testis est Bruschius in Chronolog. Monasterior. pag. 530. *V. Secanis: Seccingense Cœnobium inchoatum, octoque Canonissis, & quatuor Canonici fundatum.*

Numerosissimum est à Canonicabus Thorense Collegium, & tamen sex tantum alit Canonicos. Myræus libr. de Canon. cap. 64. *Quibus quidem Virginibus in sacris muneribus obeundis subserviunt sex Canonici Seculares.* De splendore hujus Collegii vid. N. 180.

Plurimas teste experienciâ habet Canonissas Collegium *Borghorstenense*, & tres tantum Canonicos.

Plurimas recensent Canonicas Collegia Diekirchianum, Eltinense, Novesiense, Susterense, Vredense, Willichianum, aliâque (quæ singulatim referre longum foret) complurima. Et tamen si in eorum Canonicos inquiras,

Apparent rari Nantes in gurgite vasto.

Nempe Collegia isthæc primariò pro Sexu Femineo, Nobilique sunt fundata; qui Sexus cum ad cultum divinum indigeret Officiis masculinis, additi sunt (per modum Mantissæ, & Auctarii loco tanquam Sacellani, secundariò quidem) Presbyterii plures, vel pauciores, pro Fundatoris arbitrio. Hi autem Presbyterii successu temporis

(Quid non longa dies, & seri invertitis anni)

quando à communi vitâ recessum est per Canonissas, & ipsi communitati vâle dicto, *Canonicorum* sibi nomen indiderunt. Audi Vanespenum J. E. V. part. 1. tit. 33. n. 20. ita de hujuscemodi Canonicis & Canonicabus loquentem: *Habebant, qui Canonicabus Sacra ministrarent, eaque exequerentur, quæ Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit. Hi primitus etiam ex communibus Monasterii bonis alebantur. At dum Canonica ad vitam secularem transiêre, etiam ipsi Presbyterii sensim in Canonicos seculares transiêrunt.*

Confirmantur hæc ex primogeniâ hujus ipsius, de quo tam acriter controversatur, Collegii Freckenhorstenensis *Fundatione*, olim in causâ Dominorum zur Mühlen & Geisberg per Rotam canonizatâ. Certè ex *Fundatione* illâ luculentè patet, nec primitus Freckenhorsti Canonicos, sed simplices Clericos fundatos; eosque nequaquam ad Electionem Abbatissæ (quæ penès solum Sexum femineum stabat) vocatos fuisse de simplicibus Clericis, seu Sacerdotibus Freckenhorsti fundatis, constat ex illis *Fundationis* verbis: *Filios & Filias nobis adoptamus: Filios quidem Sacerdotes Dei altissimi cum Diaconibus, quorum Luitoldus Senior Primi-*

Nu. 226.

Andenna
30. Canonica, 10.
duntaxat
Canonici.

Nu. 227.
In Collegio
Secanico 8.
Canonissa,

4. Canonici.

Nu. 228.
Thora tantum 6. Canonici.

Nu. 229.
Borghorsti tres solum Canonici.

Nu. 230.
Pleraque Collegia plurimas Canonissas, paucos habent Canonicos.

Nu. 231.
Quando Mixtorum Collegiorum Clerici sine facti Canonici.

Nu. 232.
Freckenhorstana Fundatio Clericis suis, nec

nomen Canonici, nec jus dat eligendi Abbatissam.

cerius erit. *Venturis diebus eterno Deo oblationem facient pro remedio salutis animarum nostrarum.* Et infra: *Luitoldus habitabit in domo Curtiferi Stauffen: reliqui Sacerdotes cum Diaconibus, habitabunt in casis in strata versùs Hotmar.*

Nu. 233.
Ius mixto-
rum Colle-
giorum
Mares,
Clericos,
non Ca-
nonicos
evocat.

Quæ ibi mentio *Canonicorum* & solas autem Feminas à Fundatione ad Electionem Abbatissæ Freckenhorstensis vocari, verbis istis liquidissimè constat: *Adoptamus filias ingenuas &c. post mortem meam prefigimus ipsis Thiatildam, Dei famulam, qua ipsas regat: quâ decedente NB. SORORES* (omittuntur hic Presbyteri & Diaconi) *ALIAM &c. ELIGANT*, & infra: *Thiatilda, aut illius in perpetuum SUCCESSORES à SORORIBUS ELIGENDÆ.* En solæ Sorores & Feminæ vi Fundationis Freckenhorsti, non autem Presbyteri & Diaconi eligunt; ut scias illos primitus haud fuisse Canonicos, utpote voce in Capitulo carentes, sed fundatos, ut *Aeterno Deo Oblationem faciant, pro Remedio salutis animarum* pro Fundatoribus, & Virginibus Canonicabus in Divinis *subserviant.* juxta Num. 219.

Nu. 234.
Collegia
hujusmodi
à digniore
& numero-
sore Cano-
nicarum
parte, Col-
legia Ca-
nonissarum
vocanda.

Et hinc Gregorius nonus circa Annum 1230. quando jamtum Presbyteri in Seculares Canonicos evaserant, vide Num. 218. Nomenque Canonicorum usurpabant, eos non Canonicorum dignatus est Nominè in *C. Dilecta de Major. & Obed.* sed simpliciter *Clericos* appellavit, ibi: *Cùm ipsa plerumque Canonicas suas, & Clericos &c.* Et infra: *Mandamus, quatenus dictas Canonicas & Clericos &c.*

Ex quibus omnibus quàm clarum est, Canonicas Canonicis in Collegiis mixtis Dignitate peræquè ac numero antestare, tam consequenter evidens est, isthæcce Collegia à digniore & potiore parte Canonicarum dijudicanda, adeoque indubitè Dispositioni Capituli *Indemnitatibus*, freudentibus etiam Adversariis permitenda esse.

S. QUARTI ARTICULUS QUINTUS.

Deducit decimam, & undecimam Rationem.

Nu. 235.
Mixtum
regulatur à
simplici si
ab hoc ori-
ginem tra-
hat.

Ratio decima: Quando Mixtum habet Originem suam à simplici, regulatur à simplici; *Tuschus litt. M. concl. 2927. n. 10.* Rem enim à suâ Origine metimur. *L. id quod 33. ff. de donat.*

Sed Collegium Freckenhorstense, quod juxta primogeniam Fundationem solas Sorores ad Electionem Abbatissæ vocabat juxta Num. 232. ab origine primâ erat *formaliter simplex.* Dico *formaliter simplex;* quia licet ab origine primâ Freckenhorsti jam adessent Presbyteri, qui Canonicabus inservirent, *fidem tamen*
cùm

cum Canonici non essent ante desertam à Canonicabus communitatem, nec eligerent Abbatissam, nec constituerent cum Canonissis Capitulum; formali Capituli simplicitati non officiebant.

Ergo saltem Abbatissa Freckenhorstensis, utpote Collegii ab origine primâ simplicis, adeoque regulandi jure simplicium, necessariò debet esse *Tricenaria*; cum ipsi Adversarii concedant Abbatissas simplicium Collegiorum subjectas esse *Capiti Indemnitatibus*.

Ratio undecima (quæ cum præcedente specialiter tenet in Collegio Freckenhorstensi) non est Collegium Freckenhorstense tam judicandum juxta Regulas, & Leges, quæ de *Mixto*, quam quæ de *Principali* & *Accessorio* circumferuntur; quia ex Fundatione Freckenhorstensi Num. 232. citatâ patet, quòd Capitulum Freckenhorstense, in quo vi Fundationis solæ Sorores ad Electionem Abbatissæ vocantur, primitus constet ex Sexu feminino solo, cui postea accesserunt Mares, in partem juris eligendæ Abbatissæ admissi, & ex simplicibus Presbyteris in Canonicos transformati, eo utique tempore, quo per Canonissas à vitâ communi ad singularem saltus est factus, de quo tempore ita loquitur celeberrimus Antiquitatis Indagator Vanespen J. E. V. part. 1. tit. 33. c. 20. *Habebant Presbyteros, qui Canonicabus Sacra ministrabant, eaque exequerentur, quæ Ordo Ecclesiasticus Sexui femineo non permittit. Hi primitus etiam ex communibus Monasterii bonis alebantur. At dum Canonice ad vitam singularem transiére, etiam ipsi Presbyteri (scilicet antecedenter nequaquam Canonici, sed simplices adhuc Presbyteri) sensim in Canonicos Seculares transiére.* Ex quibus inferri videtur, quòd omnia pro Canonissis fundata Collegia non antè facta sint formaliter duplicia, seu mixta, quam quando eorum simplices Presbyteri, derelictâ à Canonicabus communitate, *Canonici Seculares* & membra Canonissalium Collegiorum evaserunt. Quo in Systemate Collegia pro Canonissis fundata à primâ origine non formaliter quidem, sed tantùm *fundamentaliter duplicia* & *mixta* fuissent. *Fundamentaliter*, inquam, quòd ab origine primâ tantùm *Duplicitatis* & *Mixtura* fundamentum haberent, in suis simplicibus Presbyteris, olim in Canonicos & in partem Collegii transiuris.

Sed quidquid sit de hoc Systemate circa alia Canonissarum Collegia (quod hîc examinare non attinet) id certò obtinet circa Freckenhorstense: in quo licet Presbyteros, nec Canonicos, nec Electores Abbatissæ faciat *prima Fundatio*; tales tamen secuta effecerunt tempora. Unde saltem in Freckenhorstensi Collegio (quidquid sit de aliis) Canonissæ sunt *Principale*, Canonici *Accessorium*; nam dicitur *principale id, cujus species major est. L. 19. §. 13. ff. de Auro & Argent. legat. Et potentior. L. 32. §. 1. eod. Et cujus rei ornanda (seu, ut Veteres legunt, ordinanda) causâ res altera adhibetur, Rosener in Thesaur. L. 1. c. 2. n. 10. V. Declaratio.* Quàm hæc omnia quadrant Canonissis, revidere hujus Paragraphi 4ti totum Articulum 4tum.

Nu. 236.

Freckenhorstense

Collegium

ab initio

simplex

fuit.

Nu. 137.

Freckenhorsti non

Regulis

Mixti, sed

Regulis de

Principali, &

Accessorio non

dum.

Nu. 238.
Quid Prin-
cipale,
quid Ac-
cessoriū
dicatur.

Proprie autem Accessionum nomine tantum ea veniunt, qua extrinsecus accedunt. Hotton. in Lexico. Accessorium verò idem est, quod Accessio. Schar dius in Lexico. & denotat id, quod Principali accedit seu adjungitur, teste Spigel in Lexico. Rosener loc. cit.

Ut hæc conveniunt Freckenhorstensis saltem Canonicis ! qui è simplicibus Presbyteris, extra Capitulum & Jus Vocis positus, successu temporis Canonici facti, Canonissis numero majoribus, potentioribus, dignioribus ad Collegii ornatum sunt superadditi.

Jam autem notissimi & tritissimi Juris est, quod Accessorium sequatur naturam sui Principalis, Cap. Accessorium 42. de R. 7. in 6. L. Etiam si 8. C. de jure dot.

Nu. 239.
Accessoriū
sequitur
naturam
Principalis,
etiam in
Pœnali-
bus, Cor-
rectoriis,
& Exor-
bitantibus.

Etiam in POENALIBUS, CORRECTORIIS, & EXORBITANTIBUS. Aym. Cravet de Antiq. tempor. p. 4. §. videamus modò n. 36. Nicol. Everhard. in loco à ration. Legis larga, n. 14. Villagut. de extensione Legum Corrector. & Pœnal. simul n. 266. Rosener in Thesaur. L. 1. c. 20. n. 9. vers. hinc etiam.

Quare quamvis fingeremus Dispositionem Capituli Indemnitatibus esse Pœnalem, Correctoriam, Exorbitantem, & tamen æquè comprehenderet Collegia, in quibus (ut Freckenhorsti) Canonissæ sunt Principale, & Canonici Accessorium; quàm ea, in quibus solæ degunt Canonissæ.

Adde, quod idem sit de Principali & Accessorio judicium. Hieronym. de Monte Tract. de Finib. Regund. c. 5. n. 13. Rosener loc. cit. num. 10. vers. Est hæc Regula.

Nu. 240.
Hinc cum
Canonissa
sint Prin-
cipale, Ca-
nonici Ac-
cessorium,
totum Col-
legium re-
gulatur
jure Cano-
nissarum.

Ergo ut Collegia simplicia Canonissarum subjacent Capiti Indemnitatibus secundum Adversarios, ita & ista, in quibus Canonissæ (ut Freckenhorsti, imò ubique) sunt Principale; Accessorium Canonici.

Sphi QUARTI ARTICULUS SEXTUS.

Duodecimam de Mixto, & ultimam tractat Rationem.

Nu. 241.
Attenden-
da hic so-
lum Ele-
ctio passi-
va, qua
utique sim-
plex est.

Ratio duodecima : Cum hic præcisè agatur de Electione passivâ, solùmque examineretur, quam ætatem habere debeat Eligenda, quæ semper est Femina; sitque Electio passiva solius Feminae indubitatè semper simplex; impertinens est, & obtorto (quod ajunt) collo huc tracta objectio, aut potiùs cavillatio de Mixto; nam hic solæ qualitates respiciendæ sunt, quæ concernunt Personam eligendam; sicuti si ageremus de Electione activâ præcisè, considerandæ forent qualitates, quæ eli-

Eligentes concernunt. Et hinc *Gloss. in C. Indemnitatibus §. Sanè in V. Non obstante*, rectè iudicat, quòd si Femina eligant in Collegio mixto v. g. Priorem, Electio passiva, & persona electa non sit regulanda iure Capituli *Indemnitatibus*; quia Persona eligenda non est Femina, sed Mas, & Mas ad Regimen non indiget triginta annis: Electio autem activa Feminarum reguletur Capite *Indemnitatibus*, ita ut Eligentes debeant esse professæ, legitimæ ætatis, possint accedere, collationem zeli ad zelum omittente, & his similia.

Imò si mixtim eligant Canonissæ & Canonici Abbatissam, Mixtura illa non impedit, quò minus Electio activa Canonissarum, quatenus à Canonissis procedit, reguletur iure Capituli *Indemnitatibus*, ut expressè decidit Rota in Magistrali illà Decis. 17. post Tamburinum de Jure Abbat. in Leodiens. Abbatissatùs n. 7. 8. & 9. ibi: *Quod procedit etiam in Electione Abbatissæ, quæ faciendæ est à Mulieribus simul cum Masculis*, ut tradit Joann. Andr. in d. C. *Indemnitatibus*. sub num. 3. *V. Canonici. Et Geminian. in §. supradicta n. 4. qui dicunt prædictum textum habere locum, etiam quando Canonici Seculares adsunt simul cum Mulieribus. Et bene facit, QUOD CONSTITUTIO, ETIAM EXORBITANS, DISPONENS DE RE SIMPLICI EXTENDITUR AD ACTUM MIXTUM*, quantum ad illas qualitates, quæ concernunt Personas facientes actum simplicem, prout illa qualitates interveniunt in actu mixto. Quidquid dicendum sit, quantum ad qualitates, quæ respiciunt alias personas, quæ faciunt actum mixtum, ut post *Glossam in dicto §. sanè in V. non obstante circa finem*, declaravit Geminianus sub num. 7. vers. nota optimam glossam. Et hoc maxime quoad computanda vota Mulierum, in quibus ratione quâdam speciali constitutum est, ut attendatur solus numerus; non autem zelus, nec meritum, ne, ut dicit Joann. Andr. in d. C. *Indemnitatibus* num. 3. (quem ibi sequuntur Anchar. in vers. 18. Nota Geminian. §. si qua. vers. ut autem) ad invicem sibi inferant opprobria, & convitia, revelando ipsarum secreta. Que ratio quo ad ipsas feminas eligentes militat in Electione Abbatissæ, si unâ cum illis Masculi interveniant, præsertim in hoc casu Virorum. arg. L. queritur ff. de statu homin. Ergo multò magis Electio passiva, quæ omnino simplex est, & respicit solam Feminam, quando præcisè de ejusdem qualitatibus, & præsertim de tricennali ætate est quæstio, regulanda erit iure Capituli *Indemnitatibus*.

Nec Mixtura Virorum, & Mulierum, quæ in solâ Electione activâ est, Electionem subtrahere poterit Dispositioni Capituli *Indemnitatibus*; cum usque ad eò illa Mixtura nequidem ipsam Electionem activam, in quâ tamen intervenit, quatenus respicit qualitates Eligentibus Mulieribus præscriptas, dispositioni Bonifacianæ subducatur.

Confirmatur primò: secundùm prædictam Decisionem Rotalem (quæ in hac materiâ Magistralis est) *CONSTITUTIO ETIAM EXORBITANS, disponens*

Nu. 242.
Mixtura
Collegii ne-
quidem
activam,
quæ certò
est mixta,
Capiti In-
demnit.
suberabit,
multò ergo
minus
passivam,
quæ sim-
plex est.

nen: de re simplici, extenditur ad actum mixtum, quantum ad illas qualitates, quæ concernunt personas facientes (per se præcisè) actum simplicem, prout illæ qualitates interveniunt in actu mixto. Hinc licet Femine in eligendo concurrunt cum Viris, tamen possunt post Electionem accedere ad Electam ab aliis; item non erit adhibenda Collatio zeli & numeri, non obstante, quòd in his duobus Capitibus Dispositio Capitis Indemnitatibus exorbitans sit, & certè correctoria veterum Jurium, ut expressè docet Gloss. in Cap. Indemnitatibus in fin. l. in multis, & V. Additio dic plenius.

Fac ergo, vel finge, Caput Indemnitatibus circa præscriptam 30. annorum ætatem reverà esse correctorium Juris, reverà esse exorbitans; nihilominus tamen cum illa qualitas Tricennalis ætatis respiciat solùm Abbatissam eligendam, quæ utique utpote Persona simplex mixturam non inducit, sed omnimodam simplicitatem; extendet se ad actum etiam mixtum Electionis à Feminis & Viris factæ, quoad illam qualitatem, quæ concernit Personam Electæ, omnino simplicem; imò cum illa qualitas se tantùm teneat ex parte Electionis passivæ, & passiva Electio sit simplicissima, non hinc versamur in casu Mixto, sed simplice, adeoque hinc Dispositio Capitis Indemnitatibus plenè intrat.

Nu. 243.
S. Congregatio & Rota Electionem Munsterbilsensem subjecerunt Cap. Indemnitatibus non obstante Mixtura.
Nu. 244.
Exploditur Wamesius singularis, S. Congregationi Rota, Responsis binarum Universitatum, & unanimi Authorum sententia contrarius.
Nu. 245.
Wamesius agit de Electione Decani non Abbatissa.

Confirmatur secundò fortissimè, & ad plenam victoriam fortissimè: Rota, & Sacra Congregatio in Decis. 17. post Tamburinium abjudicant Abbatissatum S. Amoris Munsterbilsensem Ellsæ (etsi, ut Num. 7. illius Decisionis liquet, Electio facta sit à Canonissis & Canonicis Munsterbilsensibus) ex eo præcisè, quòd Ellsæ non fuerit triginta annorum juxta C. Indemnitatibus, ut fusè ostendi à Num. 62. Ergo corruiat idolum illud, quòd hæctenus ex mixto fabricarunt, & veritati opposuerunt Adversarii; manifestumque est, Mixturam non officere Capiti Indemnitatibus.

Atque ob duodenas has Rationes intrinsecas (à quibus proposita Veritas illustrior est, quàm à duodenis signis suis Zodiacus) non miror amplius, quòd tam unanimiter & binæ Florentissimæ Universitates Colonienfis & Trevirensis, & gravissimum Rotæ Tribunal in Leodiensi Abbatissatùs sæpe cit. alibi que, & S. Concilii Congregatio, & Authores quarumcunque Nationum univèrsi in eo conspiciunt, quòd mixta Canonissarum Collegia Dispositioni Capitis Indemnitatibus penult. indubitatè sint subiecta.

Nec audiri quidem meretur in contrarium Wamesius, quem unum unicum post excussas tot Bibliothecas, post evolutos tot Authores, Quinque-Viri Westerholtici pro se citant de Jure Pontificio Cons. 20. nam primò Wamesius illic non de Electione Abbatissæ, sed de Electione Decani, scilicet Nivellenfis, agit. Et Nos ultrò damus, quòd talis Electio non sit subiecta Dispositioni Capitis Indemnitatibus; sed quid tum? de Jove ille, Nos de Junone loquimur.

Secundò contradicit sibi ipse in isto Consilio Wamesius, dum Electionem Decani

cani

cani subtrahit Dispositioni Capituli *Quia propter*. de Elect. & Capituli Indemnitati-
bus, quod facta sit à Collegio mixto; quasi verò hæc Jura non agant de Electione
 Collegii mixti, dum tamen Num. 2. hujus suæ rationis immemor Electionem
 Abbatissæ ejusdem mixti Collegii Nivellemis Dispositioni Capituli *Quia propter*
 subjicit. Ibi: *Cum igitur in utriusque Sexus Collegiatâ istâ Ecclesiâ S. Gertrudis*
Nivellemis principalis, & primaria Dignitas sit ipsa Abbatissalis Dignitas &c. in
cujus Electione ob id etiam observari solet forma dictæ Conciliaris Constitutionis.

Nu. 246.
 Wamesius
 sibi ipsi
 contrarius.

Nam si tenet generalis ratio Wamesii, quod Caput *Quia propter* & Caput *Indemnitatibus* non extendant se ad Electiones Collegiorum mixtorum, quia casus mixti pro omissis habentur, æquè Caput *Quia propter* in Collegio mixto se non extendet ad Electionem Abbatissæ quàm Decani, quia vel utrobique, vel neutriubi obstat Mixtura. Authori autem sibi ipsi contradicenti quantum deferendum sit, quis nescit?

Tertiò: Wamesius non obstante Mixturâ subjicit Electionem Abbatissæ Nivellemis Capiti *Quia propter*, ergo eandem pariter subjicere debet Capiti *Indemnitatibus*; quia nulla ratio dari potest, cur Mixtura officiat magis Capiti *Indemnitatibus*, quàm Capiti *Quia propter*. Si autem Wamesius Electionem Abbatissæ in mixto Collegio Nivellemi subjiciat Capiti *Indemnitatibus*, subjiciet pari modo Electionem Abbatissæ in mixto Collegio Freckenhorsteni. Quod si faciat, à nobis stat, non ab Adversariis Wamesius.

Nu. 247.
 Wamesius
 in suis
 principiis
 debet Colle-
 gia mixta
 Cap. In-
 demnit.
 subdere.

Quartò: errat Wamesius, dum dicit, Electionem Decani in Collegio mixto non pertinere ad C. *Quia propter* cit. Rota enim in Decis. 296. per totam part. 19. contrarium decidit, dum contra sensum Wamesii firmavit ibi in Electione Decanissæ servandam esse formam Capituli *Quia propter* cit. An errantem sequemur?

Nu. 248.
 Error Wa-
 mesii.

Quintò: in Consilio illo 20. Wamesius non decisivè, sed consultivè locutus est. Nempe naufragæ Electioni quancunque tabulam (ut in naufragiis fieri assolet) Wamesius porrigere voluit: *valeat, quantum valeat*. Scimus autem, quantum privatorum Jurisconsultorum Consiliis sit deferendum; quæ passim non tam Veritati & Justitiæ, quàm gratiæ elaborantur.

Nu. 249.
 Wamesius
 locutus est
 consultivè,
 non deci-
 sivè.

Rectè ait Cothman 3. Conf. 38. n. 332. *Experientia testatur, Consilia & Respon-
 sa plerumque amore magis eorum, qui ea expetunt, quàm Veritatis & Justi-
 tiæ dari.*

Nu. 250.
 Quàm pa-
 rum pri-
 vatorum

Rectè Joseph Lud. conclus. 12. circa fin. *Doctores, inquit, nostri, dummodo
 superlucrentur, scribunt pro quâ parte ab illis Consilium petitur; & eam partem
 defensare conantur, sive justè, sive injustè; quia DD. sape aris magis, quàm cha-
 ritatis studio ducuntur in consulendo.*

Conful-
 tationi-
 bus &
 Respon-
 sis
 deferendum
 & quare.

Rectè Joan. Surdus in Prefat. 1. Vol. Conf. Vers. *Equidem: Quæ in Respon-
 sis dicuntur, non satis fidei apud prudentes Judices habent, quod non omnibus semper
 Veritatem assequi; sed non fundatis, & non admodum consistentibus argumentis,*

deli-

deliniendo, eam, quæ magis ex re litigatorum esset, sententiam tueri, cura fuerit.

Unde bene & rectè judicare volentem non nuda Juris-Consultorum Responsa, quæ pro dolor! hodie nimis leviter, & ut ille agebat, superficialiter, non medulliter conduntur, sed mandata ac Leges Divinas, & humanas intueri, atque sequi oportet. Rosener, in Thesaur. L. 3. c. 119. n. 3.

Nu. 251. Quæ tamen de privatorum lictorum, minimè autem de integrorum Collegiorum, & Florentissimarum Universitatum Responsis intellige; quia pro Collegiorum Responsis stat præsumptio. Klock. in Epistol. Dedicatoria Tom. I. Consil. §. 20.

Unde incidenter colliges, quid Wamesii, privati Doctoris Consilio, si fortè nobis contrarium sit; quid contra duarum Universitatum Florentissimarum concordii, nostræque Sententiæ subscribenti Responsò sit tribuendum.

Nu. 252. Sextò: tantùm valet Author, quantum ejus, quam allegat Ratio; quia Autoritatibus eatenus creditur, quatenus allegant, & lege vel ratione probant cap. Qualliter 24. de accusat. Nec spectandum quis, sed quid dicat. C. Intelligentia. de verbor. signif. Can. secundum 8. dist. 19. jam autem Ratio, quam allegat Wamesius loc. cit. ex triplici capite, est evidenter falsa, adeoque totidem titulis nulla; nam evidenter falsum est, quòd mixta Canonissarum Collegia non vocentur simpliciter Collegia Canonissarum, sic enim hujusmodi Collegia quotidie simpliciter appellari demonstravi à Num. 202. & à num. 209.

2dò: evidenter falsum est, quòd de Collegio Canonissarum composito vel mixto, nihil capite Indemnitatibus cautum sit; nam cum tempore illo quo caput id conditum est, pleraque omnia Canonissarum Collegia, (ut evici num. 150.) imò omnia omninò, quæ à primâ origine pro Canonissis fundata fuere (vide num. 193.) mixta fuerint; de mixtis capite Indemnitatibus omnino, imò potissimum actum esse necessariò sequitur v. num. 194.

3tò: evidenter falsum est quòd C. Indemnitatibus. & C. Quia propter. in Mixto Nivellensi non teneant; potissimum quod in hac Ecclesiâ potior sit Sexus Mulieris; nam è contrario mixtum sequitur naturam sui simplicis Potioris magis digni, potentioris, prævalentis, ut fusè præbavi à num. 215. Et hinc, quia in mixto Collegio Nivellensi, & Freckenhorstenensi omnibusque mixtis (ut probatum est à num. 216.) Canonissæ potiores, magis dignæ, potentiores sunt, & prævalentes; ad C. Indemnitatibus pertinent. Nulla igitur est Ratio Wamesii; per consequens nulla in hoc puncto Wamesii Autoritas.

7mò: unicæ & falsissimæ Wamesii Ratiunculæ, duodenas, quas supra fusiusculè deduxi, solidissimásque oppono rationes.

Nu. 254. Falsa Wamesii Ratiuncula, duodena. 8vò: una Hirundo non facit Ver; Unus testis, nullus Testis. Unicus Wamesius

mesius, si (quod tamen valdè dubitatur) se nobis opponeret; quid tum?
nam

9no: non est tam absurdum deliramentum, quod Defensorem non inveniatur, ut ait Varro: nec est mendacium tam impudens quod assertorem non habeat, ut dixit Plinius teste Valentino Mangionio in Auctario Apologia pro Votor. solemnitate in fine. In illâ ergo hypotheli (falsâ an verâ, parum curo) quod Wamesius contra nos, pro Adversariis faciat gloriantur, per me licet, Adversarii, quod sua sententia non minore gaudeat prerogativâ, quàm absurdissimum quòdque deliramentum, vel impudentissimum mendacium; dum æquè ista, saltem unum unicum Defensorem habeat, & Assertorem. Interim ego

Decimò: bono isti, & unico Belgæ Wamesio (qui tamen, si rectè intelligatur, nostram magis; quàm Adversariorum stabilit sententiam) præter Zypæum Vanespenum, Belgas; totius Belgii immemorabilem praxin (quam probavi à n. 123.) adcoque totius Belgii unanimem consensum; & præterea

Undecimò: Duarum Florentissimarum totius Germaniæ Universitatum conformente Responsum, item Magistralem Rotæ Romanæ Sententiam in Leodiensi Abbatissatûs, in causa Electionis Munsterbillsensis dudum editam; item geminam ejusdem Rotæ Decisionem, in hoc ipso Freckenhorstensis Electionis Negotio, primitus (dum suis adhuc duntaxat momentis, & meritis hæc causa libraretur) emanatam; nec non irrefragabilem, duplicatamque Sacræ Congregationis Declarationem, ac denique unanimum, omnium aliorum Autorum, Germanorum, Belgarum, Lotharingorum, Gallorum, Italicorum, Hispanorum &c. &c. indubitatamque oppono Sententiam. In quibus circumstantiis, etsi solus & unicus nobis obstreperet Wamesius; nihilo tamen seciùs.

Duodecimò & ultimò: Moraliter evidens, & inconcussa maneret Sententia nostra; cum censeatur satis cerè & clarè constare de Mente Legislatoris, & sensu Legis, quando circa talem Materiam omnes aut FERE omnes Interpretes aut Autores conveniunt. Ut ex W^rex aliisque evici num. 34. Quare, ut ad Romanorum Advocatorum Quincuncem, me convertam,

I nunc; de Mixto cane Magna Crepundia! majus

Edere non poteras simplicitatis opus.

Sed jam prima mei pars est exacta laboris, (a) quo Adversariorum figmenta refuto, convello, proculco, dissipò, exhibilo.

(a) Ovidius.

0 3

opponitur solidissima Ratio- nos. Nu. 255. Singularitas Wamesio obstat, Nu. 256. Nil tam falsum, quod non Defensorem habeat

Nu. 257. Unico Wamesio opponitur praxis totius Belgii, triplex Sententia Rotæ, duplex Declaratio Sacræ Congregationis, binæ Florentissimarum Universitatum Responsa, unanimes denique aliorum Autorum ex omni gente consensus. Nu. 258. Non obstat Wamesius quin Sententia nostra certa sit, & evidens.

CAPUT